

1. İnhisarçı firmanın davranışına xarakterik olan odur ki, o, cəhd edir:
 - alıcı tələbinə uyğun əmtəəni istehsal etsin
 - ✓ az məhsul istehsal etməyə və ona yüksək qiymət müəyyən etməyə
 - istehsalın elə həcmi seçir, $MR=P$ olsun
 - son hədd xərclərinə müvafiq olan qiyməti müəyyən etməyə
 - çox məhsul istehsal etməyə və ona mümkün olan aşağı qiymət müəyyən etməyə
2. Anti-inhisar Şerman qanunu harada və nə vaxt qəbul olunmuşdur?
 - 1937-ci ildə Danimarkada
 - ✓ 1890-cı ildə ABŞ-da
 - 1914-cü ildə ABŞ-da
 - 1935-ci ildə Belçikada
 - 1889-cu ildə Kanadada
3. Yüksək inhisarçı mənfəət götürmək məqsədilə müvazinətli qiymətdən yuxarı və ya aşağı xüsusi bazar qiymətinin müəyyənləşdirilməsi adlanır:
 - sərbəst qiymət
 - ✓ inhisarçı qiyməti
 - satıcı qiyməti
 - sövdələşmə qiyməti
 - alıcı qiyməti
4. Əvəzedicisi olmayan əmtəənin sahədə vahid istehsalçısı, bu:
 - duopoliya
 - ✓ inhisar
 - təkmil rəqabətli firma
 - monopsoniya
 - oliqopoliya
5. İqtisadiyyatda inhisarçı tendensiyalar nə vaxt xüsusilə güclənmişdi?
 - hazırkı dövrdə
 - ✓ XIX və XX əsrlərin hüduunda
 - XIX əsrin birinci yarısında
 - XX əsrin ikinci yarısında
 - XVIII əsrdə
6. İlk Antiinhisar qanunu qəbul edilmişdir:
 - Danimarkada 1937 ci ildə
 - ✓ Kanadada 1889 cu ildə
 - ABŞ -da 1914 cü ildə
 - Belçikada 1935 ci ildə
 - ABŞ -da 1990 cı ildə
7. Mütləq inhisar meydana gələ bilər, əgər:
 - sadalanan hallardan heç birində
 - ✓ inhisarın buraxdığı əmtəənin əvəzediciləri yoxdursa
 - inhisarçı firmanın əmtəəsi böyük tələbə malikdirsə
 - inhisarçı firma tarazlı qiymətdən aşağı xərclərlə istehsal etirsə
 - bazarda həcmi görə böyük inhisar firması fəaliyyət göstəirsə
8. Azərbaycan Respublikasında Antiinhisar qanunvericiliyinə uyğun olaraq hansı müəssisələr inhisar hesab olunur?

- istehsalın 50% -ni öz əlində cəmləşdirən bir müəssisə
- ✓ satışın 35 % ni öz əlində cəmləşdirən iki müəssisə
- satışın 20% ni öz əlində cəmləşdirən bir müəssisə
- satışın 50% ni öz əlində cəmləşdirən iki müəssisə
- istehsalın 70% ni öz əlində cəmləşdirən müəssisə

9. Təbii inhisar:

- rəqabət nəticəsində yaranan inhisar
- ✓ nadir və sərbəst təkrar istehsal oluna bilməyən elementlərin sahibi olan istehsal
- əlverişsiz istehsal şəraitinə malik olan istehsalçı
- istehsalın həcmi razılaşdırən müəssisələr birliyi
- əlverişli istehsal şəraitinə malik olan istehsalçı

10. İstehsal inhisarçılığı nədir?

- hansısa bir əmtəənin ancaq iri müəssisələrdə istehsal olunması
- ✓ müəyyən növ məhsul istehsalının əsas hissəsinin bir istehsalçının əlində cəmlənməsidir;
- dövlət tərəfindən təmin edilən əmtəə satışına əlverişli şəraitdir
- istehsalçı müəssisələrin birləşməsidir;
- əmtəə və xidmətlərin əlverişli istehsal şəraitidir

11. Uzunmüddətli dövrdə təkmil rəqabətli firmanın davranışı nə ilə səciyyələnir?\

- göstərilənlərdən hər birində
- ✓ bütün göstərilənlərdə
- firma bütün istehsal amillərini dəyişmək imkanına malikdir
- firma sahədən çıxıb başqa sahələrə
- uzunmüddətli orta xərclər bazar qiymətlərini üstələməməlidir

12. Əgər buğda yetişdirən fermerlərdən biri öz məhsulunu bazar qiymətindən aşağı qiymətlərə satmağa başlayarsa, onda bu:

- qarğıdalının bazar qiymətini aşağı salar
- ✓ bazar qiymətlərinə təsir etməz
- buğdanın bazar qiymətini qaldırır
- buğdanın bazar qiymətini aşağı salar
- qarğıdalının bazar qiymətini qaldırır

13. Əgər mağazanın sahibi çörəyin qiymətini qaldırmaq qərarına gəlirsə, yerdə qalan mağazalarda qiymət əvvəlki kimi qalırsa, onda nəticədə:

- mağazanın çörək satışından gəliri dəyişməz
- bazarda çörəyin təklifi artar
- mağazanın çörək satışında gəliri artar
- ✓ mağazanın çörək satışından gəliri aşağı düşər
- digər mağazalarda çörəyə tələb azalar

14. Təkmil rəqabətli sahənin tələb əyrisi necə olur?

- doğru cavab yoxdur
- ✓ mənfə mailliyə malikdir
- üfüqi xətt
- müsbət mailliyə malikdir
- şaquli xətt

15. Məhsulun bazar qiyməti azalarsa, təkmil rəqabət bazarında fəaliyyət göstərən firma

- öz məhsulunda qiymətin dəyişməz qalmasına çalışar
- ✓ daha aşağı səviyyədə son hədd gəliri əldə edər

- daha çox həcmdə məhsul satar
- bazar qiymətindən yüksək qiymətə satış həyata keçirər
- Öz məhsulunun təklifini artırır

16. Əgər təkmil rəqabətli bazarda bazar tələbinin artması nəticəsində əmtəənin qiyməti yüksəlsə, əmin olmaq olar ki:

- doğru cavab yoxdur
- ✓ təklifin artması sahədə fəaliyyət göstərən firmaların sayının artması ilə nəticələnəcək
- təklifin artması sahədə fəaliyyət göstərən firmaların sayının azalması ilə nəticələnəcək
- sahədə fəaliyyət göstərən firmaların sayının azalması ilə qiymət ilkin səviyyəsinə enəcək
- təklifin artması nəticəsində qiymət ilkin səviyyəsinə qədər aşağı düşər

17. Təkmil rəqabətli firmanın təklif əyrisi qısamüddətli dövrdə ibarətdir:

- son hədd xərcləri əyrisinin azalan hissəsidir
- ✓ orta dəyişən xərclər əyrisindən yuxarıda yerləşən son hədd xərcləri əyrisinin bir hissəsidir
- son hədd xərcləri əyrisindən yuxarıda yerləşən orta xərclər əyrisinin bir hissəsidir
- son hədd xərcləri əyrisinin artan hissəsidir
- son hədd xərcləri əyrisindən yuxarıda yerləşən orta dəyişən xərclər əyrisinin bir hissəsidir

18. Əgər firma məhsulunun qiyməti son hədd gəlirindən çoxdursa, son hədd gəliri isə son hədd xərclərindən çoxdursa mənfəəti maksimallaşdırmaq üçün firma nə etməlidir?

- hər şeyi olduğu kimi saxlamaq
- ✓ qiyməti aşağı salmalı və istehsalı çoxaltmalı
- qiyməti yüksəltməli
- istehsalı azaltmalı
- qiyməti aşağı salmalı və istehsalı azaltmalı

19. Təkmil rəqabətli firmanın ümumi gəlir əyrisi necə olur?

- düz şaquli
- əmtəənin qiyməti ilə üst-üstə düşən düz üfüqi
- müsbət meyilli əyri
- ✓ koordinatın başlanğıcından çıxan müsbət meyilli xətt
- mənfi meyilli əyri

20. Əgər əmtəənin qiyməti orta dəyişən xərclərdən aşağı olarsa mənfəəti maksimallaşdırmaq üçün firma nə etməlidir?

- düzgün cavab yoxdur
- ✓ həmin əmtəənin istehsalını dayandırmaqlı
- həmin əmtəənin istehsalını azaltmaqlı
- həmin əmtəənin istehsalını olduğu kimi saxlamaqlı
- həmin əmtəənin istehsalını artırmaqlı

21. Aşağıdakı bazarlardan hansı daha çox təkmil rəqabət şərtlərinə uyğundur?

- dəbli geyimlər
- ✓ firmaların səhmləri və istiqrazları
- bərbər xidməti
- avtomobil
- polad

22. Təkmil rəqabətli firmanın tələb əyrisi hansı görünüşdə olur?

- qırıq xətt
- ✓ üfüqi xətt
- müsbət meyilli
- şaquli xətt
- mənfi meyilli

23. Ehtiyatların optimal bölgüsünü əks etdirən ifadəni göstərin.

- $MC=P$
- ✓ $MC=AC$
- $MC < MP$
- $P < MC$
- $MC < MR$

24. Əgər təkmil rəqabətli bazarda fəaliyyət göstərən firma öz məhsulunun təklifini azalrsa, onda bu:

- bazarda əmtəə artıqlığına səbəb olar
- ✓ bazara heç bir təsir göstərməz
- əmtəənin bazar qiymətinin yüksəlməsinə səbəb olan
- bazarda əmtəə defisitinə səbəb olar
- əmtəənin bazar qiymətinin azalmasına səbəb olar

25. Təkmil rəqabət bazasında bazar tələbinin artması nəticəsində qiymətlər yüksəlsə:

- doğru cavab yoxdur
- ✓ bazara yeni firmaların axını nəzərə çarpır
- firmaların arasında rəqabət güclənir
- firmalar iqtisadi mənfəət ala bilmir
- əmtəə qıtlığı yaranır

26. Təkmil rəqabətli bazarda fəaliyyət göstərən firma üçün səciyyəvi olanı göstərin.

- bütün firmalar eyni rəqabət metodlarından istifadə edir
- firma sahə bazasının hissəsinə nəzarət edir
- ✓ onun məhsuluna tələb mütləq şəkildə elastikdir
- firma iqtisadi mənfəət əldə edə bilmir
- doğru cavab yoxdur

27. Özü qiymət siyasəti aparmayan, yalnız bazar qiymətlərinə uyğunlaşan firma belə adlanır.

- oliqopsoniya
- ✓ təkmil rəqabətli firma
- oliqopoliya
- monopsoniya
- inhisar

28. Təkmil rəqabətin çatışmazlıqlarına nə aid deyil?

- Ona bazar qeyri-müəyyənliyi və risk xasdır
- ✓ Sadalananların hamısı təkmil rəqabətin çatışmazlıqlarına aiddir
- İnhisarların yaranma tendensiyasını doğurur
- Məhsulun differensiasiyasını nəzərdə tutmur
- İnsanlar arasında əmlak qeyri-bərabərliyinin təzahürünə aparır

29. Təkmil rəqabətin üstünlüklərinə nə aid deyil?

- Özünütənzimləmə qabiliyyəti
- ✓ Sadalananların hamısı təkmil rəqabətin üstünlüklərinə aiddir
- Resursların bölgüsünün səmərəliliyi təmin edilir
- Sahibkar fəallığını inkişaf etdirir
- İstehsal səmərəliliyi təmin edilir

30. Bazar qiyməti ilə məhsul satışından əldə olunan pulla onun istehsalına çəkilən son hədd xərclərinin məbləği arasındakı fərq:

- dəyişən xərclərdir

- ✓ istehsalçının əlavə gəliridir
- mühasibət mənfəətdir
- sabit xərclərdir
- iqtisadi mənfəətdir

31. Bazarda təkmil rəqabət şərtləri o vaxt yerinə yetirilir ki;

- yuxarıda göstərilən bütün şərtlər yerinə yetirilməlidir
- ✓ firmalar bazar qiymətlərinə təsir göstərmir
- istehlakçılar bazar haqqında tam informasiyaya malik deyillər
- firmalar müxtəlif əmtəələr istehsal edir
- firmalar iqtisadi mənfəət əldə edə bilmir

32. Təkmil rəqabətli firma mənfəəti maksimumlaşdırır, əgər:

- orta gəlir orta xərclərə bərabər olarsa
- ✓ son hədd gəliri son hədd xərclərinə bərabər olarsa
- firmanın təkcə mühasibat mənfəəti deyil, iqtisadi mənfəəti də olarsa
- qiymət orta xərclərə bərabər olarsa
- əmtənin qiyməti orta dəyişən xərclərə bərabər olarsa

33. Təkmil rəqabət əlamətlərinə aid olmayanları göstərin:

- istehsal resurslarının mobilliyi
- ✓ qiymət diskriminasiyası
- hər bir rəqibin qərar qəbul etmək azadlığı
- rəqib tərəflərin hər birinin tələb, təklif və qiymət haqqında informasiyalanması
- iştirakçıların çoxluğu

34. Hansı bazar quruluşunda firmalar sərbəst olaraq sahəyə daxil ola və oradan çıxıb biləcək?

- duopoliya
- ✓ təkmil rəqabət
- oliqopoliya
- inhisarçı rəqabət
- inhisar

35. Heç biri əmtənin bazar qiymətinə təsir edə bilməyən eyni məhsul istehsal edən çoxsaylı firmaların bazar quruluşu, bu:

- duopoliya
- ✓ təkmil rəqabət
- inhisarçı rəqabət
- oliqopoliya
- inhisar

36. Təkmil rəqabətin şərti deyil:

- qiymətlərə təsir etmənin mümkünsüzlüyü
- ✓ əmtəələrin differensiasiyası
- çoxlu miqdarda sərbəst istehlakçılar
- sahəyə girişin və aradan çıxışın azadlığı
- çoxlu miqdarda sərbəst istehsalçılar

37. Məhsulun differensiallaşdırma əsas məqsəd nədən ibarətdir?

- məhsulun differensiallaşdırılması hər bir məqsəd güdmür
- ✓ oxşar məhsullar sırasında firmanın məhsulunun verilməsi
- firmanın məhsulunun keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması
- məhsul istehsalına cəkilən xərclərin azaldılması
- firmanın məhsul istehsalının həcmi artırılması

38. Nə zaman ümumi gəlir maksimum olur?

- son hədd xərcləri artarsa
- ✓ son hədd gəliri sıfıra bərabər olduqda
- ümumi xərclər maksimum olduqda
- orta gəlir azaldıqda
- ümumi xərclər minimum olduqda

39. Bazar hakimiyyətinin mənbəyi kimi sadalananlardan hansı çıxış edə bilər?

- inzibati yardım
- ✓ bütün sadalananlar
- istehsal resursları üzərində nəzarət
- istehsalın miqyası
- bazarın həcmi

40. Vahid texnoloji proseslə bağlı olmayan firmaların birləşməsi nəticəsində yaranır:

- duopoliya
- ✓ konsern
- kartel
- monopsoniya
- inhisar

41. "Normal mənfəət" anlayışına aşağıdakı təriflərdən hansı daha çox uyğun gəlir?

- heç bir tərif
- ✓ həmin sahədə firmanın qalması üçün zəruri olan minimum mənfəət
- sahədə tipik firmanın əldə etdiyi mənfəət
- işlərin normal aparılması şəraitində firmanın alacağı mənfəət
- son hədd gəliri son hədd xərclərinə bərabər olduqda firmanın əldə etdiyi mənfəət

42. Qiymətlərin yüksəldilməsi hesabına gəlirlərini artırma bilməyən satıcıların rəqabət üsulu necə adlanır?

- qiymət rəqabət
- ✓ təkmil rəqabət
- ədalətsiz rəqabət
- qeyri – təkmil rəqabət
- ədalətli rəqabət

43. Bazar hökmranlığına malik firmanın satışının həcmində nəzarət etdiyi rəqabət üsulu necə adlanır.

- qiymət rəqabət
- ✓ qeyri – təkmil rəqabət
- ədalətsiz rəqabət
- təkmil rəqabət
- ədalətli rəqabət

44. Mənfəətin maksimumlaşdırılması şərtini əks etdirən ifadəni göstərin.

- $AC=MP$
- ✓ $MC=MR$
- $MC=MP$
- $AC=MC$
- $MC < MR$

45. Ümumi gəlirlə istehsal cəlb olunmuş ehtiyatlara görə ödənişlərdən ibarət olan mühasibat xərclərinin fərqi nəyi göstərir?

- son hədd mənfəət

- ✓ mühasibat mənfəəti
- ümumi mənfəət
- orta mənfəət
- iqtisadi mənfəət

46. Əsas qərarların rəhbər tərəfindən qəbul olunduğu firma tipi necə adlanır.

- özü idarə olunan firma
- ✓ direktor firması
- sahibkarlıq firması
- kapitalist firması
- dövlət firması

47. İşçilər kollektivinə məxsus olan qərarı göstərin.

- kapitalist firması
- ✓ özü idarə olunan firma
- direktor firması
- sahibkarlıq firması
- dövlət firması

48. Nəzarəti idarəetmədən ayırmaqla səciyyələnən və çoxlu kapital sahiblərinə məxsus olan qərarı göstərin.

- özü idarə olunan firma
- ✓ kapitalist firması
- direktor firması
- sahibkarlıq firması
- dövlət firması

49. İdarəetmə və nəzarət funksiyalarını həyata keçirən, mənfəətin maksimumlaşdırılmasına yönələn bir nəfərə məxsus olan qərarı göstərin

- direktor firması
- özü idarə olunan firma
- dövlət firması
- ✓ sahibkarlıq firması
- kapitalist firması

50. Ümumi mənfəət bərabərdir:

- ümumi gəlir və ümumi xərclərin cəminə
- ✓ istehsal olunmuş və satılmış məhsulun kəmiyyəti ilə orta mənfəətin hasilinə
- orta və son hədd mənfəətin cəminə
- orta xərclər ilə istehsal olunmuş və satılmış məhsulun kəmiyyətinin hasilinə
- orta gəlirlə orta xərclərin fərqinə

51. Firmanın orta gəliri ilə orta xərcləri arasındakı fərq:

- ümumi mənfəətdir
- ✓ orta mənfəətdir
- son hədd gəliridir
- orta xərclərdir
- orta gəlirdir

52. Firmanın ümumi gəliri ilə ümumi xərcləri arasındakı fərq:

- orta mənfəətdir
- ✓ ümumi mənfəətdir
- son hədd gəliridir
- orta xərclərdir
- orta gəlirdir

53. Bazar quruluşunun təsnifatı zamanı bu əlamət nəzərə alınmır:

- bütün sadalananlar nəzərə alınır
- ✓ firmanın fəaliyyət göstərdiyi sahə
- sahəyə müstəqil girmək və ondan çıxmaq
- qiymətlər üzərində ayrı ayrı firmaların nəzarəti
- sahədə firmaların sayı

54. İctima nemətlərin istehsalı bağlıdır:

- maliyyə siyasəti ilə
- ✓ vergi və büdcə siyasəti ilə
- pul-kredit siyasəti ilə
- gömrük və fiskal siyasəti ilə
- xarici iqtisadi siyasət ilə

55. Nemətin istehsalı zamanı müsbət xarici effekt mövcuddursa, bundan nəticə çıxarmaq olar ki;

- doğru cavab yoxdur
- ✓ nemətlərin istehlakçılarına subsidiyalar verilməlidir
- bu nemətə həddən artıq yüksək tələb mövcuddur
- tənzimləyici vergilər tətbiq etmək zəruridir
- nemətin qiyməti yüksəldilmişdir

56. Əgər cəmiyyət xarici effektləri inkar edərsə, nəticədə:

- gəlirlərin bölgüsünün qeyri-bərabərliyinin gücləndirilməsi
- ✓ cəmiyyətin rifah halı aşağı düşər
- əhalinin xəstələnməsi halları artar
- ehtiyatlar bazarının inhisarlaşması artar
- ekoloji vəziyyət pisləşər

57. Əgər nemətlərin istehsalı müsbət xarici effekt yaradarsa, bu o deməkdir ki:

- mövcud nemətin istehlakına dövlət nəzarət etməlidir
- ✓ dövlət bu nemətin istehsalını subsidiyalaşdırmalıdır
- dövlət effektin xüsusi şəxslər tərəfindən mənimsənilməsinin qarşısını almalıdır
- dövlət verilmiş nemətin istehsalı və istehlakına müdaxilə etməməlidir
- dövlət bu nemətin fərdi istehsalının qarşısını almalıdır

58. Mənfi xarici effektlərin tənzimlənməsi metodlarına aid deyil:

- bütün sadalananlar daxildir
- ✓ müəyyən nemətlərin istehsalının artırılmasına subsidiyalar
- təşhix edilmiş vergilər
- zərərli maddələrin atılması lisenziyası
- xarici mühitin çirklənməsi standartları

59. Nəyin nəticəsində mənfi xarici effektlər yarana bilər:

- tibb mərkəzi tikilməklə
- ✓ yeni istilik elektrostansiyaları tikilməklə
- kənd təsərrüfat məhsulları istehsalçılarına subsidiya verilməsilə
- şəhər nəqliyyatına yerli büdcədən dotasiya verilməsilə
- az təminatlı əhaliyə əlavə maddi yardım edilməsilə

60. Mənfi xarici effektlərin tənzimlənməsi metodu kimi vergilərin çatışmazlığı ondadır ki, vergilər:

- sadalananlar çatışmamazlıq hesab olunmur

- ✓ qiymətlərin yüksəlməsinə səbəb olur
- texnologiyanın təkmilləşdirilməsini stimullaşdırır
- dövlət gəlirlərinin artmasına səbəb olur
- tənzimlənməyə böyük xərclər tələb etmir

61. Xarici effekt yaranır, çünki:

- onlar orta xərclərə aid olmayan sabit xərcləri göstərir
- ✓ xarici qazanc və itkilər qiymətlərdə əks olunmur
- onlar əmtəə istehsalçıları tərəfindən yaradılır, dövlət isə onları ödəməli olur
- onlar inhisarlarla əlaqədardır
- onlar heç kim tərəfindən yaradılmayan qazanc və itkilərlə əlaqədardır

62. Mənfi xarici effektlər səbəbindən, əmtəə:

- həddən artıq çox buraxılır və onun qiyməti artırılır
- istehsal olunmur
- ✓ həddən artıq çox buraxılır və onun qiyməti azaldılır
- kifayət edəcək miqdarda buraxılmır və onun qiyməti artırılır
- kifayət edəcək miqdarda buraxılmır və onun qiymətini azaldılır

63. Mənfi xarici effektlərin tənzimlənməsi üçün təşhix edilmiş vergilərin tətbiq edilməsini kim təklif etmişdir?

- B. Pareto
- ✓ A. Piqu
- M. Fridman
- D. Keyns
- P. Kouz

64. Bazar qiymətlərində öz əksini tapmayan nemətlərin istifadəsi nəticəsində yaranan əlavə fayda nədir:

- mənfi xarici effekt
- ✓ müsbət xarici effekt
- ictimai fayda
- xarici fayda
- fərdi fayda

65. Hansı firma nəzəriyyəsi firmanın məqsədlərinin çox olduğunu irəli sürür:

- sadalananlardan heç biri
- ✓ davranış nəzəriyyəsi
- menecer nəzəriyyəsi
- həmçinin maksimallaşdırılma nəzəriyyəsi
- ənənəvi nəzəriyyə

66. Mənfəətin maksimallaşdırılması hansı nəzəriyyəyə görə firma fəaliyyətinin əsas motivi hesab olunur?

- sadalananlardan heç biri
- ✓ ənənəvi firma nəzəriyyəsi
- həcmə maksimallaşdırılması nəzəriyyəsi
- çoxməqsədli nəzəriyyə
- firmanın menecer nəzəriyyəsi

67. Differensiallaşdırılmış məhsul üzərində hökmran mövqeyə malik satıcıların satış həcmi uğrunda rəqabət apardığı bazar strukturu növü necə adlanır?

- oliqopsoniya
- ✓ inhisarçı rəqabət
- inhisar
- oliqopoliya

- təkmil rəqabət

68. Sahə bazarında firmaların qarşılıqlı təsirinin xarakterini müəyyənləşdirən və bazar tarazlığının yaranmasını təmin edən bazar quruluşunun xüsusiyyətlərinin cəmi nədir ?

- bazarın təmərküzləşməsi
- ✓ bazar strukturu
- bazarı təsnifatı
- sahə strukturu
- bazar infrastrukturı

69. Ümumi gəlirlə iqtisadi xərclərinin fərqi nəyi göstərir?

- son hədd mənfəəti
- ✓ iqtisadi mənfəət
- ümumi mənfəət
- orta mənfəət
- mühasibat mənfəəti

70. Əlavə satılmış məhsul vahidindən ümumi gəlirin artımı belə adlanır.

- orta gəlir
- ✓ son hədd gəliri
- son hədd mənfəəti
- ümumi xərçlər
- son hədd xərçləri

71. Satılmış məhsul vahidindən əldə olunan gəlirlər necə adlanır?

- son hədd gəlir
- ✓ orta gəlir
- orta mənfəət
- ümumi gəlir
- orta xərçlər

72. İstehsal olunmuş məhsulun satışından əldə olunan ümumi gəlir nədir ?

- son hədd gəlir
- ✓ ümumi gəlir
- ümumi mənfəət
- orta gəlir
- ümumi xərçlər

73. Fəaliyyətinə aid mühüm qərarların dövlət orqanları tərəfindən qəbul olunduğu firma necə adlanır.

- özü idarə olunan firma
- ✓ dövlət firması
- sahibkarlıq firması
- kapitalist firması
- direktor firması

74. Firmanı fəaliyyəti istehsal funksiyası ilə ifadə olunan texnoloji vahid kimi səciyyələndirən firma nəzəriyyəsini göstərin.

- sadalanlardan heç biri
- ✓ neoklassik
- meneceral
- davranış
- instisional

75.

Mənfəəti maksimumlaşdırmaq məqsədi ilə öz fəaliyyətini optimallaşdırmaq prinsipi əsasında işləyən istehsal vahidi mikroiqtisadiyyatda necə adlanır?

• bank

✓ firma

• dövlət

• sahə

• ev təsərrüfatı
76.

Əlavə əmtəə vahidinin satışından əldə olunmuş mənfəət:

• orta mənfəətdir

✓ son hədd mənfəətdir

• maksimum gəlirdir

• ümumi mənfəətdir

• minimum gəlirdir
77.

Çoxsaylı istehsalçının və yeganə alıçı olması ilə səciyyələnən bazar strukturu necə adlanır?

• İnhisar

✓ Monopsoniya

• Oliqopoliya

• Oliqopsoniya

• Polipoliya
78.

Yeganə istehsalçının və çoxsaylı istehlakçının olması ilə səciyyələnən bazar strukturu necə adlanır?

• Monopsoniya

✓ İnhisar

• Oliqopoliya

• Oliqopsoniya

• Polipoliya
79.

Bir neçə əmtəə istehsalçının və çoxsaylı istehlakçının olması ilə səciyyələnən bazar strukturu necə adlanır?

• Monopsoniya

✓ Oliqopoliya

• Oliqopsoniya

• İnhisar

• Polipoliya
80.

Bir neçə əmtəə istehlakçının və çoxsaylı müstəqil istehsalçının olması ilə səciyyələnən bazar strukturu necə adlanır?

• Monopsoniya

✓ Oliqopsoniya

• Oliqopoliya

• İnhisar

• Polipoliya
81.

Eyni növ əmtəənin çoxlu sayda müstəqil istehsalçısı və həmin əmtəənin külli miqdarda təcrid olunmuş istehlakçısı ilə səciyyələnən bazar strukturu necə adlanır?

• Monopsoniya

✓ Polipoliya

• Oliqopsoniya

• İnhisar

• Oliqopoliya
82.

Qiymətlərdə əks olunmayan və nemətlərin istehsalı və ya istehlakının nəticəsi olan, əlavə xərclər və faydaların formasını alan kənar təsirlər necə adlanır:

- informasiyaların assimetriyası
- ✓ xarici effektlər
- daxili risk
- bazar qeyri-müəyyənliyi
- xarici risk

83. Mənəvi riski azaltmağa çalışan sığorta şirkəti nə etməməlidir?

- Zərərin qismən ödənilməsini həyata keçirmək
- ✓ Sığortanın qiymətini qaldırmaq
- Müştəriləri risk qruplarına bölmək
- Yüksək risk qrupundan olan müştərilərlə müqavilə bağlamamaq
- Müştəri seçimini daha diqqətlə aparmaq

84. 2001-ci ildə iqtisadiyyat üzrə Nobel mükafatı D.Stiqlitsə, D.Akerlofa və M.Spensə aşağıdakı problemin tədqiqinə görə verilmişdi.

- İqtisadiyyatın dövlət tənzimləməsi
- ✓ İnformasiyanın asimetrikliyi
- İctimai əmtəələrlə təminat
- Ümumi müvazinət
- Xarici effektlər

85. İnformasiyanın asimetriklik dərəcəsini nə azalda bilməz:

- keyfiyyətə zəmanət verilməsi
- ✓ bazarda yüksək keyfiyyətli əmtəələrin daha çox olması
- istehlakçılar ittifaqının fəaliyyəti
- əmtəələrin alınmasının təkrarlanması
- əmtəələrin standartlaşdırılması və sertifikatlaşdırılması

86. Bazar prinsiplərinə əsaslanmayan sığorta növünə aiddir:

- bütün sadalanan sığorta növləri bazar prinsiplərinə əsaslanır
- ✓ pensiya sığortası
- şəxsi riskin sığortalanması
- vətəndaşlıq məsuliyyətinin sığortalanması
- əmlak riskinin sığortalanması

87. Riskə meylili olmayan istehlakçılar üçün nəzərdə tutulmuş yeni əmtəələr bazara çıxarmış firma nə etməlidir:

- qiyməti azaltmalı
- keyfiyyətə əlavə zəmanətlər təqdim etməli
- müqayisəli reklam həyata keçirməli
- sadalananlardan heç birini
- ✓ yuxarıda göstərilənlərin hamısı

88. Hansı şərtlər riskdən sığortalanmanı sığortaçı üçün əlverişsiz edir:

- sadalanan şərtlərin heç biri
- ✓ yüksək mənəvi riskin olması
- sığortaçıların birgə məsuliyyəti
- gözlənilən itkilərin az ölçüdə olması
- sığorta hadisəsinin az ehtimal olunması

89. İnformasiyanın iqtisadi xassəsinə aid olmayan nədir?

- informasiya əldə edildikdə o fiziki cəhətdən yoxa çıxmır
- ✓ bütün göstərilənlər aiddir
- informasiya fiziki aşınmaya məruz qalmır, mənəvi azınmaya isə məruz qalır

- alqı-satqı aktında informasiya onun sahibindən özgəninkiləşmir
- informasiyanın istehsalı adətən böyük xərclərlə əlaqədardır, təkrar istehsalı isə az

90. Risk ibarət ola bilər:

- mülkiyyətin itirilməsinin mümkünlüyündə
- ✓ bütün göstərilənlərdə
- nəzərdə tutulmuş həcmdə məqsədə nail olunmadıqda
- itkilərin olması mümkünlüyündə
- əldə olunan nəticənin nəzərdə tutulandan kənarlaşmasında

91. Riskdən yayınma metoduna aid deyil:

- bütün sadalananlar aiddir
- ✓ investisiyaların diversifikasiyası
- riskli layihələrdən imtina etmək
- təsərrüfat riskinin sığortalanması
- etibarsız tərəfdaşlardan imtina etmək

92. Riskə görə məsuliyyəti üçüncü şəxslərin üstünə keçirmək yolu ilə riskin dərəcəsini azaltmaqdan ibarət olan, ehtimal olunan itkilərdən müdafiə üsulu necə adlanır?

- doğru cavab yoxdur
- ✓ riskin sığortalanması
- riskdən yayınma
- neqativ seçim
- riskin diversifikasiyası

93. Əgər iqtisadi subyekt müxtəlif şirkətlərin səhmlərini alırsa, onun belə davranışı necə adlanır?

- doğru cavab yoxdur
- ✓ riskin diversifikasiyası
- riskdən yayınma
- neqativ seçim
- riskdən sığortalanma

94. Asimmetrik informasiyanın azaldılması üsullarına aid deyil:

- bütün sadalananlar aiddir
- ✓ reklam fəaliyyəti
- iqtisadi fəaliyyətin lisenziyalasdırılması
- istehlakçılar və sahibkarlar ittifaqlarının fəaliyyəti
- əmtəələrin standartlaşdırılması və sertifikatlaşdırılması

95. Qeyri-təkmil rəqabət növlərinə nə aid deyil?

- oliqopsoniya
- ✓ sadalananların hamısı aiddir
- inhisarçı rəqabət
- oliqopoliya
- inhisar

96. Bazar quruluşunun tipinin müəyyənləşdirilməsi üçün iqtisadçılar tərəfindən aşağıdakı səciyyələrdən hansı istifadə edilir?

- sahə hədlərinin yüksək olması
- ✓ bütün yuxarıdakılar doğrudur
- müxtəlif firmalar tərəfindən istehsal olunan məhsulların bircinslilik dərəcəsi
- bazar iştirakçılarının qarşılıqlı əlaqəsinin səciyyəsi
- satıcıların sayı və onlar arasında bazarın bölüşdürülməsi səciyyəsi.

97. Bazar hakimiyyəti, bu:
- sadalananlardan heç biri
 - ✓ maksimum mənfəət götürmək məqsədilə qiymətə təsiretmə imkanı
 - zamanətli mənfəət əldə etmək imkanı
 - istehlakçıların üstünlüklərilə hesablaşmamaq imkanı
 - öz əmtəəsinə istənilən qiyməti təyin etmək imkanı
98. Müasir iqtisadi nəzəriyyə neçə bazar strukturu tiplərini ayırır?
- 6.0
 - ✓ 4.0
 - 3.0
 - 5.0
 - 2.0
99. Firmanın davranış nəzəriyyəsi hansı ölkədə daha geniş yayılmışdır?
- Fransa
 - Almaniya
 - Kanada
 - ✓ Yaponiya
 - Böyük Britaniya
100. Hansı amillər istehsalın optimallaşdırılması imkanlarını məhdudlaşdırır?
- ✓ bütün sadalanan amillər
 - istehsal resurslarının qiymətlərinin dəyişməsi
 - sadalanan amillərdən heç biri
 - resursların istifadəsinə məhdudiyyət normativləri
 - zaman
101. 120 vahid məhsulun satışından gəlir 93000 manat olmuşdur. Orta xərclər 700 manat təşkil etmişdir. Mənfəət nə qədərdir?
- 5800.0
 - ✓ 9000.0
 - 93700.0
 - 84000.0
 - 775.0
102. Məhsul satışından gəlir 550000 olmuşdur. Sabit xərclər 15000, dəyişən xərclər 430000 təşkil etmişdir. Mənfəət nə qədərdir?
- 13500.0
 - ✓ 105000.0
 - 135000.0
 - 10500.0
 - 120000.0
103. Uzunmüddətli orta xərclər əyrisi adətən:
- S – şəkilli olur
 - ✓ U – şəkilli olur
 - müsbət mailliyə malik olur
 - L – şəkilli olur
 - mənfi mailliyə malik olur
104. Bütün son hədd xərclərinin cəmi bərabərdir:
- gizli xərclərə
 - ✓ ümumi dəyişən xərclərə

- orta xərclərə
- ümumi sabit xərclərə
- ümumi xərclərə

105. Daimi xərclər qrafiki:

- koordinat oxunun başlanğıcından 45 dərəcə bucaq altında çıxan düz xətdir
- ✓ üfuqi düz xətdir
- mənfi mailləkli əyridir
- şaquli düz xətdir
- müsbət maillikli əyridir

106. Son hədd xərcləri:

- dəyişilməz qalır
- ✓ əvvəl azalır, sonra artır
- yavaş-yavaş artır
- yavaş-yavaş azalır
- əvvəlcə artır, sonra azalır

107. Orta ümumi xərclər:

- dəyişilməz qalır
- ✓ əvvəlcə azalır, sonra artır
- həmişə artır
- əvvəlcə artır, sonra azalır
- həmişə azalır

108. Dəyişən xərclər ümumi xərclərdən aşağıdakı kəmiyyət qədər fərqlənir:

- gizli xərclər
- ✓ daimi xərclər
- son hədd xərcləri
- aşkar xərclər
- orta xərclər

109. Əmtəə istehsalı xərcləri aşağıdakını müəyyənləşdirən amildir:

- istehlakçı seçimini
- ✓ əmtəə təklifini
- əmtəənin ümumi faydalılığını
- əmtəənin son hədd faydalılığını
- əmtəəyə tələbi

110. Ümumi (məcmu) xərclər – bu:

- qeyri - aşkar xərclər - mühasibat xərcləri
- ✓ sabit xərclər+ dəyişən xərclər
- son hədd xərcləri + orta xərclər
- sabit xərclər - dəyişən xərclər
- mühasibat xərcləri+ iqtisadi xərclər

111. Sabit xərcləri tapmaq üçün zəruridir:

- orta və son hədd xərclərini vurmaq
- ✓ ümumi xərclərdən dəyişən xərcləri çıxmaq
- ümumi xərclərdən dəyişən xərcləri çıxmaq və buraxılışın həcminə bölmək
- sabit xərclərdən dəyişən xərcləri çıxmaq
- orta ümumi xərclərdən, orta dəyişən xərcləri çıxmaq

112. «Limonlar bazarı» anlayışı kim tərəfindən elmi dövriyyəyə gətirilmişdir:
- V.Samuelson
 - ✓ D.Akerlof
 - C.Rouls
 - V.Pareto
 - L.Valrus
113. Bazar qeyri müəyyənliyi nədir?
- bazar iştirakçıları arasında informasiyanın qeyribərabər bölünməsi
 - qərar qəbul edərkən itkilərin əmələ gəlməsi imkanları
 - bazar subyektlərinin fəaliyyətində risklərin mövcudluğu
 - ✓ əvvəlcədən bilinməsi və qiymətləndirilməsi çətin olan iqtisadi qərarların qəbul olunması şəraiti
 - bir neçə alternativ variantlardan seçim edilməsi zərurəti
114. İnformasiyanın asimmetrikliliyini azaldan bazar siqnallarına aid deyil:
- qərantıya müddətinin müəyyən olunması
 - ✓ reklam xərclərinin kəmiyyəti
 - ticarət nişanı
 - istehsalçılara keyfiyyət sertifikatlarının verilməsi
 - əmtələrin qiyməti
115. «Limonlar» bazarı nədir?
- qeyri-tarazlı bazar
 - ✓ yüksək dərəcədə informasiya asimmetriyalı bazar
 - kənd təsərrüfatı məhsulları bazarı
 - çoxlu sayda xarici effektlərlə səciyyələnən bazar
 - valyuta bazarı
116. Risklərin idarə olunması metodlarına aiddir:
- adları çəkilən metodların heç biri
 - ✓ göstərilən bütün metodlar
 - risklərin lokallaşdırılması metodu
 - risklərin konsepsiyası metodu
 - risklərdən yayınma metodu
117. İnformasiyanın asimmetrik olması nə adlanır:
- dəqiq informasiyanın olmaması
 - ✓ bazar subyektləri arasında informasiyanın qeyri-bərabər bölünməsi
 - informasiyanın işlənməsi və təhlilində mürəkkəblilik
 - dəqiq informasiyanın formalaşmasında çətinlik
 - informasiyanın etibarsızlığı
118. İqtisadiyyatda risk nədir?
- səmərəliyə nail olmağın qeyri-mümkünlüyü
 - ✓ bazar qeyri-müəyyənliyi şəraitində qərar qəbul etmək səbəbindən itkilərin yaranması qorxusu
 - iqtisadi qərar qəbul edərkən onların dəyişməsinə əvvəlcədən görməyin və qiymətləndirməyin çətin olması şəraiti
 - qərar qəbul etmə prosesinin informasiya təminatı problemləri
 - alternativ variantlar arasında seçim etmək
119. Pareto-səmərəliliyə çatılmasında maneə ola bilər:
- sadalananların heç biri maneə ola bilməz
 - ✓ sadalananların hamısı

- monopsoniyanın olması
- vergilər
- inhisarın olması

120. Aşağıdakı şərtlər yerinə yetirildikdə iqtisadiyyat ümumi bazar tarazlığı vəziyyətində olur:

- göstərilən bazar tarazlığının şərtləri deyil
- ✓ bütün göstərilən şərtlər doğrudur
- bütün bazar iştirakçıları öz məqsəd funksiyalarını maksimumlaşdırdıqda
- bütün istehsal ehtiyatları səmərəli ismtifadə olunduqda
- bütün əmtəə bazarları fərdi tarazlıq vəziyyətində olduqda

121. İki iqtisadi fərd əmtəələrini mübadilə edərsə, onlardan hər biri qazanır, çünki:

- onların məcmu gəliri artır
- ✓ ümumi faydalılıq artır
- ümumi istehsal xərcləri azalır
- istehsalın ümumi həcmi artır
- əmtəələrin ümumi həcmi artır

122. Gəlirlərin bazar bölgüsü təmin etmir:

- səmərəliliyi
- ✓ sosial ədaləti
- faktor gəlirlərin alınmasını
- yüksək gəlirlərin alınmasını
- iqtisadi ədaləti

123. Hansı nəzəriyyəyə görə cəmiyyətin firavanlığı ayrı-ayrı fərdlərin nailiyyətlərindən ibarətdir, dövlət isə məcmu nəticələrin və rifahın orta səviyyəsinin maksimumlaşmasının qayğısına qalmalıdır:

- bunların heç biri
- ✓ utilitarizm
- libertarizm
- monetarizm
- eqalitarizm

124. Hansı nəzəriyyə gəlirlərin qeyri-bərabərliyini ədalətli sayır, əgər bu insanların bacarıqlarının müxtəlifliyinə, iş vaxtı və istirahətin nisbətində onların üstünlükveriminin müxtəlifliyinə və s. əsaslanırsa:

- bunlardan heç biri
- ✓ libertarizm
- eqalitarizm
- monetarizm
- utilitarizm

125. Cari qərar qəbul edilərkən nəzərə alınmayan real xərclər necə adlanır?

- son hədd xərcləri
- ✓ qayıtmaz xərclər
- qeyri-aşkar xərclər
- orta xərclər
- aşkar xərclər

126. Xammal və materiallar hansı xərclərə aiddir?

- mühasibat mənfəətinə
- daimi xərclərə
- ✓ dəyişən xərclərə
- gizli xərclərə

- iqtisadi mənfəətə

127. Mühasibat mənfəəti:

- aşkar və gizli xərclərin cəmidir
- ✓ məhsul satışı və aşkar xərclərdən gəlirlər arasında fərkdir
- məhsul satışı və tam xərclərdən gəlirlər arasında fərkdir
- məhsul satışı və gizli xərclərdən gəlirlər arasında fərkdir
- iqtisadi və normal mənfəətlərin məcmusudur

128. Orta dəyişən xərclər –bu:

- kreditlər üzrə faizin ödənişinə məsrəflər və icarə haqqıdır
- ✓ məhsul vahidinə düşən dəyişən məsrəflərdir
- məhsul vahidinə düşən ümumi məsrəflərdir
- istehsalın artımı ilə dəyişən məsrəflərdir
- xammal, avadanlıq, nəqliyyata məsrəflərdir

129. Orta sabit xərclər - bu:

- ümumi və son hədd xərcləri arasındakı fərkdir
- ✓ məhsul vahidinə düşən sabit xərclərdir
- məhsul istehsalının mühasibat xərcləridir
- məhsul istehsalının iqtisadi xərcləridir
- xammal, avadanlıq ,nəqliyyata məsrəflərdir

130. Orta xərclər – bu:

- məhsul buraxılışının kəmiyyətinə vurulmuş son hədd xərcləridir
- ✓ məhsul vahidinin buraxılışına düşən xərclər
- dəyişən və sabit xərclərin cəmidir
- məhsul vahidinə düşmə hesabı ilə sabit xərclərdir
- orta sabit və orta dəyişən xərclərin fərqidir

131. Neft emalı zavodunun istehsal ehtiyatlarının tərkibindəki hansı dəyişiklik uzunmüddətli dövrə aiddir?

- doğru cavab yoxdur
- ✓ əlavə neft emalın qurğusunun tikilməsi
- əlavə 200 işçinin işə götürülməsi
- bütün cavablar doğrudur
- zavodda üçüncü növbənin təşkil edilməsi

132. İstehsal amillərinin qarşılıqlı əvəz olunması qismən aradan qaldırmağa imkan verir:

- işsizliyi
- ✓ resursların məhdudluğunu
- tələbatların qeyri-məhdudluğunu
- istehsalın səmərəliliyini
- iqtisadi böhranları

133. Məhsul buraxılışının həcmi dəyişməz qalmaqla bir istehsal amilinin başqa istehsal amili ilə hansı nisbətdə əvəz edilməli olması göstəricisi necə adlanır?

- son hədd əvəzləmə norması
- ✓ texnoloji əvəzləmənin son hədd norması
- orta məhsul
- ümumi məhsul
- son hədd məhsulu

134. Hansı halda istehsal amillərinin optimal kombinasiyasına nail olunmuşdur?

- daha səmərəli texnologiyadan istifadə olunur
- ✓ istehsal amillərinin son hədd məhsullarının və onların qiymətlərinin nisbəti bərabərdir
- texniki əvəzləmənin son hədd norması 0-a bərabərdir
- son hədd məhsul və orta məhsul bərabərdir
- son hədd məhsulu maksimaldır

135. Məhsul buraxılışının həcmnin artımının tətbiq edilən istehsal amillərinin miqdarının artımından çox olması nə deməkdir?

- dəyər qanunu
- ✓ miqyasın artan effekti
- miqyasın neytral effekti
- azalan son hədd faydalılıq qanunu
- azalan səmərə qanunu

136. Miqyas effekti nədə təzahür edir?

- tətbiq edilən istehsal amillərinin məhsuldarlığının azalmasında
- ✓ tətbiq edilən istehsal amillərinin nisbətinin məhsul buraxılışının həcmi arasında nisbətin dəyişməsində
- qısamüddətli və uzunmüddətli dövrlər arasında nisbətin dəyişməsində
- texnologiyanın dəyişməsində
- tətbiq edilən istehsal amillərinin miqdarı ilə onların qiymətləri arasında nisbətin dəyişməsində

137. Orta məhsulun və son hədd məhsulun artması bunu bildirir:

- ümumi məhsul azalır
- ✓ miqyasdan verim qanunu göstərir
- istehsalın effektivliyi azalır
- istehsal amillərinin optimal uyğunluğu əldə edilmişdir
- azalan səmərə qanunu fəaliyyət göstərir

138. Bazar iqtisadiyyatına xarakterikdir:

- gəlirlərin səviyyəsində sərt tərəddüdlər
- ✓ gəlirlərin qeyri-bərabərliyi
- gəlirlərin aşağı səviyyəsi
- gəlirlərin təqribən eyniliyi
- gəlirlərin yüksək səviyyəsi

139. İstehsal səmərəliliyinə və ehtiyatların səmərəli bölgüsünə nail olunur:

- inhisarçı rəqabət şəraitində uzunmüddətli dövrdə
- inhisarçı rəqabət şəraitində qısamüddətli dövrdə
- oliqapliya şəraitində
- heç vaxt nail olunmur
- ✓ təkmil rəqabət şəraitində

140. İqtisadiyyat səmərəli işləyirsə istehsal imkanları qrafikində bu nemətlər dəstinin harada əks olunması deməkdir:

- iqtisadiyyatın səmərəliliyi istehsal imkanlarından asılı deyil
- ✓ istehsal imkanları əyrisi üzərindəki nöqtədə
- istehsal imkanları əyrisindən yuxarıda yerləşən nöqtəsi
- istehsal imkanları əyrisini tam yarı bölən nöqtəsi
- istehsal imkanları əyrisindən aşağı nöqtəsi

141. Nemətlərin Pareto - səmərəli bölgüsünün əldə edilməsi göstərir ki:

- istehsalın optimal səviyyəsinə nail olunmuşdur
- ✓ nemətlərin səmərəli bölgüsü alınmışdı
- rifahın maksimum səviyyəsi alınmışdı

- nemətlərin qeyri- səmərəli bölgüsü alınmışdı
- nemətlərin bərabər bölgüsü alınmışdı

142. Pareto – optimallığın bütün şərtləri təmin olunur:

- duopoliya
- ✓ təkamil rəqabətdə
- inhisarçı rəqabətdə
- oliqopoliyada
- tənzimlənən inhisarlarda

143. Göstərilənlərdən iqtisadi səmərəliliyə nail olunmaqla bir araya sığmayan hansıdır:

- sadalanan hallardan heç biri
- ✓ inhisar
- xarici effektlərin olunması
- bütün göstərilənlər
- təkamil rəqabət

144. İctimai rifah funksiyasının fərdi faydalılıq funksiyalarının cəmi olması haqqında təsəvvür səciyyəvidir:

- düzgün cavab yoxdur
- ✓ utilitarizm üçün
- libertarizm üçün
- monetarizm
- eqalitarizm üçün

145. Ümumi rifah funksiyası ehtiyatların və nemətlərin kəmiyyətindən başqa daha nəyi nəzərə alır:

- ictimai nemətlər istehsalını
- ✓ bölgünün ədalətliyinin sosial və etik normalarını
- bazar mexanizminin xarici effektlərini
- ehtiyat və nemətlərin keyfiyyətini
- gəlirlərin bölgüsü

146. Bazar mexanizmi səmərəli bölgünü təmin edir, lakin təmin edə bilmir:

- bütün sadalananlar təmin etməyə qadirdir
- ✓ ədalətli bölgünü
- ümumi tarazlığı
- Pareto – səmərəliliyi
- fərdi tarazlığı

147. Ümumi tarazlığın xarakteristikasına aid deyil:

- bütün sadalananlar ümumi tarazlığın səviyyəsinə aiddir
- ✓ gəlirlərin bərabərliyi
- bütün bazarlarda tarazlıq qiymətlərinin qərarlaşması
- bütün bazarlarda eyni zamanda tarazlığın əldə edilməsi
- bütün əmtəə və resurslar bazarlarında tələb və təklif həcmələrinin tarazlığı

148. Sosial ədalət nəzəriyyələrinə aid deyil:

- bütün sadalananlar aiddir
- ✓ monetarizm
- utilitarizm
- eqalitarizm
- libertarizm

149. İstehsal imkanları əyrisi göstərir:

- doğru cavab yoxdur
- ✓ mövcud ehtiyatlarla nemətlərin istehsalının alternativ imkanlarını
- qabaqcıl texnologiyaların tətbiqi zamanı istehsal olunmuş nemətlərin həcmi
- öyrənilmiş faydalı qazıntıların həcmi
- ehtiyatların bölgüsünün müxtəlif kombinasiyalarını

150. Müxtəlif bazarlarda tarazlıq qiyməti və istehsalın tarazlıq həcmi öyrənilməsi necə adlanır:

- istehsal xərclərinin təhlili
- ✓ fərdi bazar tarazlığının təhlili
- bazar quruluşunun təhlili
- istehlak tarazlığının təhlili
- ümumi bazar tarazlığının təhlili

151. Ümumi rifah funksiyası kim tərəfindən işlənmişdir:

- M.Fridman
- ✓ P.Samuelson
- V.Pareto
- D.Xiks
- L.Valras

152. Sadalanan göstəricilərdən hansı istehsal funksiyasının kəmiyyəti əks etdirir?

- ✓ ümumi məhsul
- son hədd texnoloji əvəzləmə norması
- dəyişən istehsal amilinin qiyməti
- orta məhsul
- son məhsul

153. Sabit istehsal amili dedikdə hansı amil düşülür?

- texnologiyanın dəyişikliyi nəticəsində məhsuldarlığı dəyişməyən amil
- ✓ kəmiyyəti qısamüddətli dövr çərçivəsində dəyişə bilməyən amil
- kəmiyyəti uzunmüddətli dövr çərçivəsində dəyişə bilməyən amil
- istehsal prosesində məhsuldarlığı dəyişməyən amil
- kəmiyyəti həmişə dəyişməz qalan amil

154. Aşağıda sadalananlardan hansı iqtisadi səmərəlilik göstəricilərinə aid deyil?

- material tutumu
- ✓ resurslarla təmin olunma
- fond tutumu
- kapital verimliliyi
- əmək məhsuldarlığı

155. Orta məhsul nədir?

- bütün istehsal amillərinin köməyi ilə istehsal edilmiş məhsul buraxılışının ümumi həcmi
- ✓ istehsalın amilin bir vahidinə düşən məhsul buraxılışının həcmi
- başqa amillər dəyişməz qalmaqla bir amilin bir vahid artıq tətbiq edilməsi hesabına əlavə məhsul buraxılışı
- bütün istehsal amillərindən tam istifadə edildikdə maksimal mümkün olan məhsul buraxılışı
- bütün istehsal amillərinin hər birinin bir vahid artıq tətbiq edilməsi hesabına əlavə məhsul buraxılışı

156. Ümumi məhsul nədir?

- istehsalın amilin bir vahidinə düşən məhsul buraxılışının həcmi
- ✓ bütün istehsal amillərinin köməyi ilə istehsal edilmiş məhsul buraxılışının ümumi həcmi
- başqa amillər dəyişməz qalmaqla bir amilin bir vahid artıq tətbiq edilməsi hesabına əlavə məhsul buraxılışı

- bütün istehsal amillərindən tam istifadə edildikdə maksimal mümkün olan məhsul buraxılışı
- bütün istehsal amillərinin hər birinin bir vahid artıq tətbiq edilməsi hesabına əlavə məhsul buraxılışı

157. Nemətlər və xidmətlər yaratmaq məqsədilə istehsal amillərinin koordinasiyası və kombinə edilməsi üzrə fəaliyyət:

- kommersiya fəaliyyətidir
- ✓ sahibkarlıq fəaliyyətidir
- kapitaldır
- əməkdir
- texnologiyadır

158. Texnoloji səmərəlilik – bu:

- ən mümkün istehsal resurslarının istifadə edilməsi imkanındır
- ✓ məhsul buraxılışının müəyyən həcmi təmin etmək üçün istehsal amillərinin ən yaxşı uzlaşdırılmasıdır
- mövcud şəraitdə ən qabaqcıl texnologiyanın tətbiqidir
- istehsalatda işçilərin maşınlar və avadanlıqla əvəz edilməsinin ən yaxşı üsuludur
- istehsal xərclərinin azaldılmasının ən yaxşı üsuludur

159. Səmərəlilik nədir?

- Resursların nemətlərə və xidmətlərə çevrilməsi prosesi
- ✓ xərclərin və nəticələrin ən yaxşı nisbəti
- iqtisadi fəaliyyətin əlaqələndirilməsi üsulu
- ictimai təkrar istehsalın vəziyyəti
- İqtisadiyyatın subyektlərinin bu və ya digər məhsulun növünün istehsalı üzrə ixtisaslaşması

160. İstehsal funksiyası nəyi göstərir?

- müxtəlif istehsal sahələrində məhsul istehsalının həcmi
- ✓ istehsal həcmi və istifadə olunan istehsal amillərinin asılılığını
- firmanın maksimum istehsal həcmi
- firmanın iqtisadi ehtiyatlara və istehsalın başqa şərtlərinə tələbatını
- istifadə olunan istehsal amillərinin kəmiyyəti arasında qarşılıqlı asılılığı

161. Əmək, kapital, torpaq və sahibkarlıq qabiliyyəti kateqoriyalarını birləşdirən əlamət nədir?

- bunlar hamısı maddi nemətlərdir
- bunlar makroiqtisadi göstərijilərdir
- bunlar iqtisadiyyatın fundamental prinsipləridir
- ✓ bunlar istehsal amilləridir
- hamısı maddi – istehsal resurslarıdır

162. İstehsalın imkanlarına və məhsuldarlığına həlledici təsir göstərən mühüm element nədir?

- maddi nemət
- ✓ istehsal amili
- əmək predmeti
- texnologiya
- əmək vasitəsi

163. İstehsal sahələri arasında resursların bölgüsünün bütün texnoloji səmərəli kombinasiyaları göstərir:

- büdcə xəttini
- ✓ istehsal müqavilələri ayrısını
- istehsal imkanları həddləri
- fərqsizliklər ayrısını
- mübadilənin kontrakt ayrısı

164. Ümumi iqtisadi tarazlıq nəzəriyyəsini kimi tədqiq etmişdir:

- K. Marks
- ✓ L. Valras
- M. Fridman
- V. Pareto
- C. M. Keyns

165. Deyilənlərdən hansı doğru deyil?

- Torpağa tələb əyrisi mənfi mailliklidir
- Torpaqdan son hədd gəliri torağın məhsuldarlığından asılıdır
- Torpağın məhsuldarlığı nə qədər yüksək olsa, müvazinətli renta səviyyəsi bir o qədər yüksək olar
- ✓ Torpağın qiyməti torpaq rentasının kəmiyyətindən asılı deyil
- Yalnız orta və yaxşı keyfiyyətli torpaq sahələrinin sahibləri differensial renta alırlar

166. Deyilənlərdən hansı doğru deyil?

- Torpaq təklifi meliorasiya işləri aparmaq nəticəsində dəyişilə bilər
- ✓ Torpağın qiyməti və torpaq rentasının həcmi üst-üstə düşür
- Torpaq rentası kəmiyyətindəki fərqlər torpaq sahələrinin son hədd məhsuldarlığındakı fərqləri əks etdirirlər
- Differensial renta II torpaq sahəsinə əlavə kapital qoyulduqda meydana gəlir
- Torpaq sahibləri differensial renta alırlar, çünki müxtəlif yerlərdə torpağın keyfiyyəti müxtəlifdir

167. Faiz dərəcəsi – 10% olduqda ildə 2000 dollar renta verən torpağın qiyməti neçədir:

- 2100 dollar
- ✓ 20000 dollar
- 2000 dollar
- 10000 dollar
- 1000 dollar

168. Eyni keyfiyyətli bütün torpaq sahələri üçün torpaq rentası eynidirsə bu onu göstərir ki:

- torpağa tələb təklifi üstələyir
- ✓ torpaq bazarında tarazlıqdır
- differensial renta I mövcud deyil
- differensial renta II mövcud deyil
- mütləq renta mövcud deyil

169. Əgər dövlət torpağa vergini artırsa, onda bunun nəticəsi olacaq:

- sadalananlardan heç biri
- ✓ torpaq mülkiyyətçilərinin gəlirlərinin azalması
- torpağın icarəyə verilməsi tələbinin azalması
- yuxarıda sadalananların hamısı
- torpağın qiymətinin artması

170. Torpağa tələb əyrisi:

- sınıq xətt formasında olur
- ✓ mənfi mailliyə malik olur
- üfüqi düz xətt formasında olur
- şaquli düz xətt formasında olur
- müsbət mailli olur

171. Digər şərtlər eyni olduqda torpaq rentası artacaq, əgər:

- torpağın təklifi azalarsa
- ✓ torpağa tələb artarsa
- torpağa tələb azalarsa

- torpağın təklifi artarsa
- torpağın qiyməti azalarsa

172. Deyilənlərdən hansı doğru deyil?

- Deyilənlərin hamısı doğrudur
- ✓ Borc kapitalı təklifi yalnız borc faizi stavkasından asılıdır
- Borc kapitalı təklifi əyrisi müsbət maillikli olur
- Faiz stavkası aşağı olduqda firmalar daha çox kredit götürəcəklər
- Faiz stavkası nə qədər yüksək olsa, investisiyaların həcmi bir o qədər az olar

173. Kapitala tələbin əyrisinin mənfi meyli nə ilə izah olunur?

- kapitalın son hədd faydalığının artımı ilə
- ✓ kapitalın azalan son hədd faydalılığı ilə
- kapitala tələbin törəmə xarakteri ilə
- faiz dərəcəsinin səviyyəsi ilə
- kapital resurslarının azlığı ilə

174. Kapital bazarında borc vəsaitlərinin təklifi asılıdır:

- investisiya tələbindən
- ✓ əmanətlər üzrə ödənilən faizin səviyyəsindən
- mənfəət normasından
- nominal və real faiz dərəcələrinin nisbətindən
- əmtəələrə tələbdən

175. Firma yeni müəssisənin tikilməsi üçün bankdan borc götürmək qərarındadır. İllik faiz dərəcəsi- 18%, gözlənilən mənfəət norması -20% . Bu şərtlərdə firma:

- ziyanı baxmayaraq firma tikəcək
- ✓ yeni müəssisə tikəcək
- bu informasiyaya əsasən qərar qəbul edə bilməz
- bütün suallar düz deyil
- yeni müəssisə tikməyəcək

176. Əmtəənin qiymətinin azalması nəticəsində istehlakçının real gəlirinin artması və bu artımın istehlakçı tərəfindən həmin əmtəənin əlavə vahidlərinin alınmasına sərf edilməsi belə adlanır:

- Qiffen paradoksu
- ✓ gəlir effekti
- istehlakçı tarazlığı
- əvəzetmə effekti
- tranzitivlik aksiomu

177. İstehlakçının öz istehlak dəstində qiyməti aşağı düşmüş əmtəəyə üstünlük verməsi belə adlanır:

- Qiffen paradoksu
- ✓ əvəzetmə effekti
- istehlakçı tarazlığı
- gəlir effekti
- tranzitivlik aksiomu

178. Aşağıkefiyyətli adlanan nemət:

- bazar qiymətlərindən aşağı qiymətə satılır
- istehlak xassələrinin aşağı səviyyəli olması ilə səciyyələnir
- ✓ istehlakçının gəlirinin artması ilə ona tələbin azalması isə səciyyələnir
- istehlakçının sağlamlığına ziyan vurur
- səmərəsiz texnologiya əsasında istehsal edilləndir

179. Kardinalist faydalılıq nəzəriyyəsinin ordinalist nəzəriyyədən fərqi:

- bütün göstərilənlər doğrudur
- ✓ faydalılığın kəmiyyətinin müəyyənləşdirilməsini mümkün hesab etməsindədir
- fərdi istəklərin nəzərə alınmamasındadır
- faydalılığın maksimumlaşdırılması şərtlərini öyrənmir
- modellərdən istifadə edilməməsməkdir

180. Tələb əyrisinin mənfi meyilliyi izah oluna bilər:

- gəlir effektilə
- ✓ son faydalılığın azalması qanunu ilə
- Qossenin ikinci qanunu ilə
- fərqsizliklərin ayrılması ilə
- Qiffen paradoksu ilə

181. Əvəzləmə effekti ondan ibarətdir ki;

- son hədd faydalılığı son hədd faydalılığını üstələyir
- ✓ qiymətlərin azalması əmtəyə nisbi cəlbədiciliyi artırır və ona tələbin artmasına səbəb olur
- əgər əmtənin qiyməti azalırsa istehlakçının həmin əmtədən real gəliri artır
- təkrar istehlakçılarda əmtənin faydalılığı azalır
- istehlakçı üçün bütün nemətlər bərabər qiymətlidir

182. Hansı qrafik istehlakçının imkanını göstərir?

- "qiymət-istehlak" xətti
- ✓ büdcə xətti
- son hədd faydalılığın qrafiki
- ümumi faydalılığın qrafiki
- laqeydlik əyrisi

183. Son hədd faydalılığın qrafiki hansı şəkildə olur?

- koordinat başlanğıcından keçən düz xətt
- ✓ enən əyri
- üfüqi düz xətt
- şaquli düz xətt
- yüksələn əyri

184. Ümumi faydalılığın qrafiki hansı şəkildə olur?

- koordinat başlanğıcından keçən düz xətt
- ✓ yüksələn əyri
- üfüqi düz xətt
- şaquli düz xətt
- enən əyri

185. Hansı əmtəə normal əmtəə sayılır:

- qiymətlərin dəyişilməsi ilə onlara tələbin dəyişmədiyi əmtəələrdir
- ✓ istehlakçının pul gəlirinin dəyişilməsi ilə ona olan tələbin düz mütənasib asılılıqda dəyişdiyi əmtəə
- stabil olaraq tələbi çox olan əmtəə
- istehlakçının pul gəlirinin dəyişilməsi ilə ona olan tələbin tərs mütənasib asılılıqda dəyişdiyi əmtəə
- stabil olaraq tələbi az olan əmtəə

186. Son hədd faydalılığının azalması prinsipi şəraitində nemətlərin istehsalının artması;

- doğru cavab yoxdur

- ✓ son hədd faydalılığını azaldar, ümumi faydalılığı isə artır
 - ümumi faydalılığın kəmiyyətinin mənfəi qiymət almasına səbəb ola bilər
 - son hədd faydalılığını azaldar və nəticədə ümumi faydalılığı azaldar
 - ümumi faydalılığı azaldır
- 187.** Alıcı öz gəliri optimal şəkildə istifadə edir, əgər nemətlərin son faydalılığı arasındakı nisbətlər aşağıdakıların nisbətləri kimidir:
- düzgün cavab yoxdur
 - ✓ onların qiymətləri
 - fərqsizlər ayrılmalı
 - büdcə xətləri
 - onların dəyərləri
- 188.** İstehlakçı davranışı nəzəriyyəsinə görə istehlakçı maksimallaşdırmağa çalışır:
- əldə olunmuş əmtəələrin miqdarını
 - ✓ ümumi faydalılığı
 - son faydalılığı
 - öz gəlirini
 - ümumi və son faydalılıq arasındakı fərqi
- 189.** Bu fikirlərdən hansı düzdür?
- pul kapitalına tələb faiz dərəcəsindən asılı deyil
 - ✓ real faiz dərəcəsi mənfəi ola bilər
 - faiz dərəcəsi aşağı olduqca pula tələb də azalır
 - pul kapitalının təklifi faiz dərəcəsindən asılı deyildir
 - pul kapitalının təklifinin artımı faiz dərəcəsinin yüksəlməsinə səbəb olur
- 190.** Deyilənlərdən hansı doğru deyil?
- hazırkı iqtisadiyyatda əmək haqqının səviyyəsinə həmkarlar ittifaqları xeyli təsir edirlər
 - ✓ əməyə tələbin artması əmək haqqının səviyyəsini aşağı salır
 - real əmək haqqı əldə olunmuş pula almaq mümkün olan əmtəə və xidmətlərin məcmusudur
 - əməyin qiyməti əməyə tələb ayrısı ilə əmək təklifi ayrısının kəsişmə nöqtəsində aşkarlanır
 - nominal əmək haqqı işçinin öz əməyi müqabilində aldığı məbləğdir
- 191.** Deyilənlərdən hansı doğru deyil?
- İstehsal funksiyası resurs xərci ilə məhsul buraxılışı arasında texnoloji asılılığı müəyyənləşdirir
 - Hər hansı bir əmtəənin istehsalı üçün istehsal amillərindən istifadənin çoxlu variantları mövcuddur
 - Əmək məhsuldarlığı hazırlanmış məhsulun həcmindən onun hazırlanmasına sərf olunmuş əməyə nisbətidir
 - ✓ İstehsal amilləri bir-biri ilə heç cür bağlı deyillər
 - İstehsal amillərinin səciyyəvi xüsusiyyəti onların bir-birini əvəzləməsi və bir-birini tamamlamasıdır
- 192.** Əgər istehsal amilinə firmanın tələb ayrısı sağa yerdəyişərsə buna səbəb ola bilər:
- bütün göstərilənlər doğru deyil
 - ✓ bütün göstərilənlər doğrudur
 - bu istehsal amilinin məhsuldarlığının yüksəlməsidir
 - əvəzləyici ehtiyatlar bazarlarının inhisarlaşdırılmasıdır
 - bu amillə istehsal olunmuş məhsulun qiymətinin yüksəlməsidir
- 193.** Əmək bazarında iki tərəfli inhisar şəraitində əmək haqqının səviyyəsi o vaxt yüksək olur ki, əgər:
- doğru cavab yoxdur
 - ✓ istehsalı avtomatlaşdırmaq üçün firmanın imkanları aşağıdır
 - əməyin son hədd məhsulunun kəmiyyəti haqqında həmkarlar təşkilatı yaxşı məlumatlanmışdır
 - firma üçün bir amilin başqası ilə əvəzlənməsi asandır
 - işsizliyin səviyyəsi yüksəkdir

194. İstehsal amilinin son hədd gəliri müəyyən edir:

- butun göstərilənlər doğrudur
- ✓ istehsal amilinə tələb
- istehsal xərclərini
- bu amil istehsal olunmuş məhsullara tələbi
- istehsal amilinin təklifini

195. Amil gəlirinin kəmiyyəti asılıdır:

- butun göstərilənlər doğru deyil
- ✓ butun göstərilənlərdən
- istehsal amilinə tələbin elastikliyindən
- istehsal amilinin qiymətindən
- istehsal amilinə tələbin kəmiyyətindən

196. Aşağıdakılardan hansı əməyə tələbə təsir etmir?

- bütün sadalananlar təsir edir
- ✓ əhalinin tərkibində dəyişiklik
- istehsalın texnologiyasında dəyişiklik
- istehsalın digər amillərinə tələbdəki dəyişiklik
- son məhsullara olan tələb

197. Əgər əmək bazarında ikitərəfli inhisar olarsa əməkhaqqı səviyyəsi nədən asılı olaraq müəyyən edilir:

- əmək məhsuldarlığından asılı olaraq
- ✓ sahibkarlar və həmkarlar təşkilatlarının güclərinin nisbətindən asılı olaraq
- zəruri və izafi məhsulun nisbətindən asılı olaraq
- əməyin kəmiyyət və keyfiyyətindən asılı olaraq
- əməyə tələb və təklifdən asılı olaraq

198. Əməyin qiyməti artır, əgər:

- mövcud əmək vasitəsilə istehsal edilmiş əmtəənin qiyməti qalxacaqsə
- ✓ mövcud əmək vasitəsilə istehsal olunan əmtəəyə tələb artacaqsə
- mövcud əmək vasitəsilə istehsal edilmiş əmtəənin qiyməti düşəcəksə
- mövcud əmək növü vasitəsilə istehsal edilən əmtəəyə tələb azalacaqsə
- mövcud əməyin son hədd məhsulunun həcmi azalırsa

199. Bir təsərrüfatçılıq obyektini kimi torpağa inhisar aşağıdakının yaranmasına səbəb olur:

- borc faizi
- ✓ differensial renta
- inhisar rentası
- mütləq renta
- sahibkarlıq gəliri

200. Əgər son faydalılıq mənfəi olarsa ümumi faydalılıq:

- mənfəi olur
- ✓ azalır
- dəyişməz qalır
- nisbətən zəif artır
- artır

201. İstehlakçı davranışı qaydası başqa cür adlanır:

- dəyər qanunu

- ✓ Qossenin ikinci qanunu
- Qossenin birinci qanunu
- tələb qanunu
- Qiffen paradoksu

202. Son faydalılığın azalması prinsipi adlanır:

- dəyər qanunu
- ✓ Qossenin birinci qanunu
- əvəzləmə effekti
- Qiffen paradoksu
- gəlir effekti

203. Qiffen paradoksu bunlara münasibətdə təzahür olunur:

- tamamlayıcı əmtəələr
- zinət əşyaları
- ✓ aşağı keyfiyyətli məhsullar
- kənd təsərrüfatı məhsulları
- əvəzləyici əmtəələr

204. "Aşağı keyfiyyətli əmtəə" nəyə deyilir?

- Qiymətinin dəyişməsi ilə əlaqədar, tələbinin dəyişməyəcəyi əmtəələr
- ✓ Tələbi istehlakçının pul gəlirinin dəyişikliyi ilə əks istiqamətdə dəyişən əmtəələr
- Tələbi stabil olaraq yüksək olan əmtəələr
- Tələbi istehlakçının pul gəlirinin dəyişikliyi ilə eyni istiqamətdə dəyişən əmtəələr
- Tələbi stabil olaraq aşağı olan əmtəələr

205. İstehlakçı seçimi nədir?

- doğru cavab yoxdur
- ✓ faydalılığın maksimumlaşdırmaq məqsədilə gəlirin bölgüsü haqqında qərar qəbul etmək
- nemətin faydalılığının hesablanması
- alternativ gəlir mənbəyinin seçilməsi
- hökumətin həyata keçirdiyi iqtisadi siyasətə münasibət

206. Fayda nədir?

- qeyri iqtisadi kateqoriyadır
- ✓ nemətin insanın bu və digər tələbatı ödəmək qabiliyyəti
- əmtəələrin istehsal olunmasının səbəbi kimi onların obyektiv xassəsi
- insanın sağlamlığı üçün faydalı olan elementlərinin mövcudluğu
- nemətin istehlakçıya fayda gətirmək xassəsi

207. Engel əyrisi göstərir:

- fərqsizlik əyrilərinin məcmusunu
- ✓ istehlakçının gəlirləri ilə aldığı əmtəələrin miqdarı arasındakı nisbəti
- istehlakçının tarazılıq vəziyyəti
- y nemətinin x neməti ilə əvəz olunmasının son hədd faydalılığını
- istehlakçının pul gəlirləri ilə aldığı əmtəələrin keyfiyyəti arasındakı nisbəti

208. Fərqsizlik əyrisi – bu əyri:

- aşağı keyfiyyətli əmtəələrə tələbi
- ✓ əmtəələr dəstinin faydalılığının bərabər səviyyəsi
- istehlakçı gəlirlərin bərabər səviyyəsi
- əmtəələrin qiymətlərinin bərabərliyi
- bərabər miqdarda iki nemətin

209. İstehlak tarazlığı nöqtəsi – bu:

- düzgün cavab yoxdur
- ✓ bütdcə xətti ilə fərqsizlik əyrisinin toxunma nöqtəsi
- bütdcə xəttində yerləşən istənilən nöqtə
- fərqsizlər əyrisinin ən yuxarısında yerləşən istənilən nöqtə
- bütdcə xətti ilə fərqsizlik əyrisinin kəsişmə nöqtəsi

210. Fərqsizlik əyriləri konsepsiyasını işləyib hazırlamışdı:

- İ. Bentam
- ✓ B.Pareto
- L. Valras
- C.Hiks
- K.Menger

211. Yutil – bu şərti vahid əks etdirir:

- əvzləmə səmərəsinin həcmi
- ✓ tələbatın ödənilməsi dərəcəsini
- ümumi və son məhsuldarlığın nisbəti
- gəlir effektinin həcmi
- bütdcə məhdudluğu həcmi

212. Ordinalist istehlakçı davranışının nəzəriyyəsi başqa cür adlanır:

- ənənəvi nəzəriyyə
- ✓ faydalılığın sıra nəzəriyyəsi
- davranış nəzəriyyəsi
- menecer nəzəriyyəsi
- faydalılığın kəmiyyət nəzəriyyəsi

213. Son faydalılıq - bu:

- ümumi faydalıq
- ✓ istehlakçının əlavə nemət vahidinin istehlakından aldığı məmnunluq
- müəyyən miqdar nemətin istehlakından əldə edilə biləcək maksimum faydalılıq
- müəyyən miqdarda pul vəsaitinin xərclənməsi müqabilində əldə edilə biləcək maksimum faydalılıq
- istehlakçının almaq istədiyi faydalılığın maksimal səviyyəsi

214. İstehlakçının müəyyən dəst əmtəələrin istehlakından aldığı məmnunluq necə adlanır?

- əvəzetmə effekti
- ✓ ümumi faydalılıq
- yutil
- gəlir effekti
- son faydalılıq

215. Torpaq qiymətinin ümumi meyli:

- müxtəlif keyfiyyətli sahələrin qiymətlərindəki fərqlərin artmasına
- sabitləşməyə
- müxtəlif keyfiyyətli sahələrin qiymətlərinin bərabərləşməsinə
- ✓ artmağa
- azalmağa

216. Mütləq torpaq rentasının mövcud olması səbəbi?

- torpaq üzərində ictimai mülkiyyət

- ✓ torpaq üzərində xüsusi mülkiyyət inhisarı
 - torpağın müxtəlif keyfiyyətlərdə olması
 - torpağın məhdudluğu
 - torpaq üzərində təsərrüfat obyekti inhisarı
217. Əmtənin istehsalı üçün müəyyən miqdarda kapitalın istifadə olunmasının tələb olunduğunu səciyyələndirən əmtənin hansı xüsusiyyətidir
- ehtiyat tutumu
 - ✓ kapital tutumu
 - onların həyata keçirilməsi nəticəsində alınan məhsulun son hədd xərcləri son hədd gəlirindən yuxarı olarsa
 - kapital qoyuluşu
 - kapital verimi
218. Kapitala investisiyaları həyata keçiriləcək, əgər:
- faiz dərəcəsi azalarsa
 - ✓ onların həyata keçirilməsi nəticəsində alınan məhsulun son hədd xərcləri son hədd gəlirindən aşağıdırsa
 - onların həyata keçirilməsi nəticəsində alınan məhsulun son hədd xərcləri son hədd gəlirindən yuxarı olarsa
 - faiz dərəcəsi artarsa
 - mənfəət norması çoxalarsa yuxarı olmasa
219. İnvestisiyanın həcmi:
- faiz dərəcəsinin aşağı düşməsilə azalacaq
 - ✓ faiz dərəcəsi artdıqda azalacaq
 - faiz dərəcəsi artdıqda arta və ya azala bilər
 - faiz dərəcəsi artdıqda artacaq
 - faiz dərəcəsi artdıqda deyil
220. Əmək bazarında monopsoniya olan firma:
- daha çox işçi götürəcək və rəqib firmanın verdiyindən az əmək haqqı verəcək
 - ✓ daha az işçi götürəcək və rəqib firmanın verdiyindən az əmək haqqı verəcək
 - daha az işçi götürəcək və rəqib firmanın verdiyi qədər əmək haqqı verəcək
 - daha çox işçi götürəcək və rəqib firmanın verdiyindən yüksək əmək haqqı verəcək
 - daha çox işçi götürəcək və rəqib firmanın verdiyi qədər əmək haqqı verəcək
221. Firma əmtə bazarında inhisarçı olub, əmək bazarında inhisarçı olmazsa, o;
- daha çox işçi götürər və təkmil rəqabət firmasındakı qədər əmək haqqı verər
 - ✓ rəqabətli firmaya nisbətən daha az işçi götürər və daha az əmək haqqı verər
 - rəqabətli firmaya nisbətən daha az işçi götürər və rəqabətli firmadakı qədər əmək haqqı verəcək
 - rəqabətli firmaya nisbətən daha az işçi götürər və daha yüksək əmək haqqı verər
 - rəqabətli firmaya nisbətən daha çox işçi işə götürər, lakin daha az əmək haqqı verəcək
222. Əməkhaqqının artdığı halda əvəzləmə effektinin təsiri nəticəsində:
- heç nə dəyişmir
 - ✓ əmək təklifi artır
 - əməyə tələb artır
 - əməyə tələb azalır
 - əmək təklifi azalır
223. Əməkhaqqı artdıqda gəlir effektinin təsiri nəticəsində:
- heç nə dəyişmir
 - ✓ əməyin təklifi azalır
 - əməyə tələb artır
 - əməyə tələb azalır

- əməyin təklifi artır

224. Əmək bazarında monopsonist rəqib firmaya nisbətən:

- ✓ az əməkhaqqı ödəyəcək və az işçilər də götürəcək
- az əməkhaqqı ödəyəcək və həmin miqdarda da işçilər götürəcək
- çox əməkhaqqı ödəyəcək və çox işçi götürəcək
- yüksək əməkhaqqı ödəyəcək və az işçi götürəcək
- az əməkhaqqı ödəyəcək və çox işçi götürəcək

225. Resurslara tələb asılı olur:

- bütün sadalanan cavablar səhfdir
- ✓ bütün bu cavablar düzdür
- əvəzedici resursların qiymətlərindən
- həmin resursun qiymətindən
- həmin resursların köməyi ilə istehsal olunan məhsulun qiymətindən

226. Amil gəlirlərə aid deyil:

- faiz
- ✓ təqaüd
- mənfəət
- renta
- əmək haqqı

227. Sənayeləşdirmə dövründə torpağın hansı xüsusiyyəti daha üstün olmuşdu:

- torpaq üzərində mülkiyyətin forması
- ✓ faydalı qazıntıların olması
- su mənbələrinə yaxınlığı
- yerləşmə məkanı
- torpağın münbitliyi

228. Faydalılığın ölçülməsinə iki əsas yanaşma:

- marksist və klassik
- ✓ ordinalist və kordinalist
- istehsal və qeyri-istehsal
- marksist və monetar
- keynsçi və neoliberal

229. «Faydalılıq» məfhumunu iqtisadi tədqiqatlarda ilk dəfə kim işlətməmişdir:

- K.Marks
- ✓ İ.Bentam
- U.Cevons
- K.Menger
- A.Smit

230. Əgər dövlət bütün məmulatlarına yüksək vergilər tətbiq edirsə, onda bütün məmulatları bazarında hansı dəyişikliklər baş verər?

- həm tarazlı qiymət, həm tarazlı həcm yüksələr
- ✓ tarazlı qiymət artar, tarazlı həcm aşağı düşər
- dəyişməz tarazlı qiymət zamanı tarazlı həcm aşağı düşər
- həm tarazlı qiymət, həm də tarazlı həcm azalar
- tarazlı qiymət artar, tarazlı həcm dəyişməz qalar

231. Əmtəə təklifinin azalması nəyi artırır?

- qarşılıqlı tamamlayan əmtəələrə olan tələbin
- ✓ əmtəə – əvəzedicilərinə olan tələbin
- bu əmtəənin gəlir üzrə tələb elastikliyinin
- bu əmtəənin qiymət üzrə təklif elastikliyinin
- bu əmtəəyə olan tələbin

232. Aşağıdakı müddəalardan hansı əmtəəyə tələb elastikliyinin səciyyəsinə aid deyildir?

- əmtəəyə tələbin həcmnin faiz dəyişməsi əmtəənin qiymət dəyişməsinə nisbətən çoxdursa
- ✓ qiymət elastikliyi əmsal 1-dən kiçikdir
- əgər əmtəənin qiyməti artırsa, satışda əldə olunan pul gəliri azalır
- əgər əmtəənin qiyməti azalırsa, satıcıda satışdan əldə olunan pul gəliri artır
- alıcılar əmtəə qiymətinin dəyişməsinə sürətlə reaksiya verirlər

233. Əgər əmtəənin qiymətinin 5% düşməsi əmtəənin təklifinin 8% azalmasına səbəb olursa, onda bu əmtəənin təklifi:

- vahid elastikliyə malikdir
- ✓ elastikdir
- mütləq elastikdir
- mütləq qeyri - elastikdir
- qeyri - elastikdir

234. Əmtəəyə tələbin elastikliyi bundan asılı deyildir:

- bütün sadalanan amillərdən asılı deyil
- ✓ bu əmtəənin istehsalın texnologiyasından
- istehlakçının büdcəsində əmtəənin xüsusi çəkisindən
- istehlakçıların gəlir kəmiyyətindən
- əmtəənin məxsus olduğu əmtəə qrupundan

235. Bazar tələbinə təsir etməyən amil:

- əhali strukturunun dəyişməsi
- ✓ resursların qiyməti
- qarşılıqlı əvəz olunan əmtəələrin qiyməti
- alıcıların sayı
- istehlakçıların gəlirləri

236. Əgər flomasterlərin qiyməti əhəmiyyətli şəkildə artırsa, karandaşların qiyməti necə dəyişər?

- əvvəlcə artar, sonra düşər
- ✓ artar
- dəyişməz qalar
- əvvəlcə azalar, sonra artar
- aşağı düşər

237. Təklifin elastikliyini nə dəyişdirə bilər:

- istehlakçıların gəlirlərinin dəyişməsi
- göstərilənlər təklifin elastikliyinə təsir göstərmir
- dəb
- ✓ texniki tərəqqi
- əmtəəyə olan tələb

238. Əmtəənin təklifi mütləq qeyri-elastikdir. Əgər bu əmtəəyə tələb artarsa, onda:

- tarazlı qiymət artar, tarazlı əmtəə miqdarı azalar
- ✓ tarazlı qiymət artar, tarazlı əmtəə miqdarı isə dəyişməz
- həm tarazlı qiymət, həm tarazlı əmtəə miqdarı azalar
- həm tarazlı qiymət, həm tarazlı əmtəə miqdarı artar

- tarazlı qiymət azalar, tarazlı əmtəə miqdarı isə artar

239. Əgər bir əmtəənin qiymətinin azalması adətən digər əmtəəyə tələbin artmasına səbəb olursa, onda

- bu təsadüfi uyğunluqdur
- ✓ bu əmtəələr qarşılıqlı tamamlanandır
- bu o deməkdir ki, istehlakçıların zövqləri dəyişir
- bu o deməkdir ki, alıcıların gəlirləri artır
- bu əmtəələr qarşılıqlı əvəzolunandır

240. DVD disklərinə tələbin artmasını gözləmək olar, əgər:

- CD disklərinə qiymət azalarsa
- ✓ DVD pleyerlərin qiyməti aşağı düşsə
- alıcıların gəlirləri azalarsa
- CD pleyerlərin qiyməti aşağı enərsə
- DVD pleyerlərin qiyməti yüksəlsə

241. Torpağın qiyməti hansı amillərdən asılıdır?

- sadalanan amillərin heç biri ilə
- ✓ bu amillərin hamısından
- borc faizi dərəcəsi
- torpağa tələb və təklif
- rentanın həcmi

242. Torpaqda təsərrüfatın aparılmasında iştirak etməirlər:

- bütün sadalananlar iştirak edir
- ✓ sənaye kapitalistləri
- icarədarlar – kapitalistlər
- müzdlü işçilər
- torpaq sahibləri

243. Təbii resursların mülkiyyətçiləri differensial renta alırlar, əgər:

- resursun təklifi tam qeyri elastikdirsə
- ✓ müxtəlif ərazilərdə resursun keyfiyyəti müxtəlifdirsə
- bütün sahələrdə resursun keyfiyyəti eynidirsə
- resursun təklifi tam elastikdirsə
- resurs tükənməzdirsə

244. Torpaq rentası ödənilir:

- torpaq sahibi – icarədar sahibkara
- ✓ icarədar – sahibkar – torpaq sahibinə
- müzdlü işçilər - torpaq sahibinə
- torpaq sahibi - dövlətə
- müzdlü işçilər – icarədar sahibkara

245. Kredit kimi verilən pul şəklində kapital belə adlanır:

- məhsuldar kapital
- ✓ borc kapitalı
- ticarət kapitalı
- maliyyə kapitalı
- sənaye kapitalı

246. Faiz dərəcəsinin yüksəlməsi nəyə səbəb olur:

- investisiyaların artmasına
- ✓ pul kapitalı təklifinin artmasına
- pul kapitalı təklifinin azalmasına
- kapital bazarında tarazlığa
- pul kapitalına tələbin artmasına

247. Kapitalın belə funksional forması yoxdur:

- bütün sadalananlar kapitalın funksional formasına aiddir
- ✓ kənd təsərrüfatı kapitalı
- əmtəə kapitalı
- borc kapitalı
- sənaye kapitalı

248. Borc kapitalı bazarında qiymət rolunu nə oynayır:

- depozit faizi
- ✓ faiz dərəcəsi
- renta
- milli valyuta kursu
- mənfəət

249. Əməyin orta məhsulu:

- ümumi məhsulun yanaşı duran göstəriciləri arasında fərkdir
- əməyin orta məhsuldarlığıdır
- orta keyfiyyətli məhsulun miqdarıdır
- ✓ orta hesabla bir işçinin buraxdığı məhsulun miqdarıdır
- daha bir əmək vahidinin tətbiqindən alınan əlavə məhsuldur

250. Nemətlərin istehsalı və xidmətlərin göstərilməsinə yönümlənmiş intellektual və fiziki fəaliyyət:

- kommersiya fəaliyyətidir
- ✓ əməkdir
- sahibkarlıq fəaliyyətidir
- kapitaldır
- texnologiyadır

251. İstehsalın mümkünlüyünə və nəticəliliyinə həlledici təsir edən xüsusilə mühüm element və ya obyekt:

- müəssisədir
- ✓ istehsal amilidir
- səmərəlilikdir
- idarəetmədir
- texnologiyalardır

252. Amil gəliri – bu:

- doğru cavab yoxdur
- ✓ istehsal amilinin sahibinin bu amili satarkən əldə etdiyi gəlirdir
- istehsal amilinin tətbiqi nəticəsində firmanın əldə etdiyi ümumi gəlir
- istehsal amilinin son hədd məhsulunun pul forması
- istehsal amilinin tətbiqi nəticəsində firmanın əldə etdiyi mənfəətin bir hissəsi

253. Əməkhaqqının tənzimlənməsi nəzəriyyəsinin əsası kimin fikrinə əsaslanır?

- A.Smit
- ✓ J.M.Keynsin
- T.Maltusun
- K.Marksın

- M.C.Tuqan - Baranovskinin

254. Aşağıda göstərilən istehsal amillər siyahısından hansı daha doğrudur?

- sahibkarlıq, texnologiya, əmək
- ✓ torpaq, əmək, kapital, sahibkarlıq qabiliyyəti
- torpaq, əmək, istehsal vasitəsi, texnologiya, idarəetmə
- resurslar, texnologiya, sahibkarlıq, kapital
- torpaq, əmək, kapital, iş qüvvəsi, idarəetmə

255. Yüksək ixtisaslı işi yerinə yetirməyə imkan verən işçinin nəzəri və praktiki hazırlığın məcmusu adlanır:

- əsas kapital
- ✓ insan kapitalı
- istehsal potensialı
- təhsilin səviyyəsi
- elmi - texniki tərəqqi

256. Əmək üçün iş vaxtı vahidində ödənilən qiymət - bu:

- nominal əməhhaqqı
- ✓ əmək haqqı tarifi
- real əmək haqqı
- normal əməkhaqqı
- minimum əməkhaqqı

257. Əmtəyə tələbin həcmnin azalması nəyi səbəb ola bilər?

- istehlakçıların gəlirlərinin artması
- ✓ bu əmtəənin istehlakçılarda böyük ehtiyatlarının olması
- bu əmtəyə qiymətlərin qalxmasının gözlənilməsi
- əmtəə- əvəzedicilərinə qiymətlərin azalması
- bu əmtəənin təklifinin azalması

258. Sadalananlardan nə əmtəə təklifinin həcmnin dəyişməsinə səbəb olur:

- sadalananlardan heç nə təklifin həcmnin dəyişməsinə səbəb olmur
- ✓ bütün sadalananlar təklifin həcmnin dəyişməsinə səbəb ola bilər
- istehsala vergilərin artması
- bu əmtəənin istehsalının daha səmərəli texnologiyasının tətbiqi
- bu əmtəənin istehsalı zamanı istifadə edilən resurslara qiymətlərin azalması

259. Əgər iki əmtəə bir-birini qarşılıqlı tamamlayırsa birinci əmtəənin qiymətinin artması bu nəticəyə səbəb olur:

- heç bir dəyişiklik doğurmur
- ✓ ikinci əmtəyə tələbin həcmnin aşağı düşməsi
- ikinci əmtəyə qiymətin azalması
- ikinci əmtəyə qiymətin yüksəlməsi
- ikinci əmtəyə tələbin həcmnin artması

260. Başqa şərtlər dəyişməməklə qiymətlər yüksəlsə təklif qanununa görə:

- qiymətlərin dəyişilməsi təklif qanununda nəzərə alınmır
- ✓ təklifin həcmi artır.
- təklifdə azalma baş verir.
- təklifin həcmi azalar.
- təklifdə artım baş verir.

261. İstehsalçının əmtəəni satmağa razı olduğu qiymət necə adlanır?

- tarazlıq qiyməti
- ✓ təklif qiyməti
- normal qiymət
- istehsal qiyməti
- tələb qiyməti

262. İstehlakçının əmtəəni almağa razı olduğu qiymət necə adlanır?

- istehsal qiyməti
- təklif qiyməti
- ✓ tələb qiyməti
- normal qiymət
- tarazlıq qiyməti

263. Dövlət nə məqsədlə qiymətin yuxarı həddini müəyyən edə bilər?

- tədiyyə qabiliyyətli tələbi artırmaq üçün
- ✓ istehlakçıları dəstəkləmək üçün
- rəqabəti saxlamaq üçün
- bazarda tarazlığı təmin etmək üçün
- istehsalçıları dəstəkləmək üçün

264. Vergilərin köməyi ilə qiymətlərin dövlət tənzimlənməsi siyasəti hansı neqativ effektdə səbəb ola bilər?

- sadalananlardan heç birinə
- ✓ qiymətlərin artması
- əmtəə istehsalının artması
- əmtəələrin keyfiyyətinin aşağı düşməsi
- əmtəə istehlakının artması

265. Qiymətlərin dövlət tənzimlənməsinin hansı metodu daha çox bazar mexanizminə uyğundur?

- bazar iqtisadiyyatında qiymətlərin dövlət tənzimlənməsi yolverilməzdir
- ✓ vergi və subsidiyaların köməyi ilə
- qiymətlərin aşağı həddinin təyin olunması
- qiymətlərin mərkəzləşdirilmiş şəkildə təyin edilməsi
- qiymətlər tavanının təyin edilməsi

266. Dövlət nə üçün qiymətin aşağı həddini təyin edə bilər?

- tədiyyə qabiliyyətli tələbi yüksəltmək üçün
- ✓ istehsalçılara yardım etmək üçün
- rəqabəti saxlamaq üçün
- bazar tarazlığını təmin etmək üçün
- istehlakçılara yardım etmək üçün

267. Əgər əmtəənin qiyməti azalırsa, onda:

- tələbin həcmi azalması baş verər
- ✓ tələb həcmi artması baş verər
- tələb ayrısının sola hərəkəti baş verər
- tələb ayrısının mailliyi dəyişər
- tələb ayrısının sağa hərəkəti baş verər

268. Gəlir üzrə tələbin elastiklik əmsalının göstərilmiş kəmiyyətlərindən hansı ən zəruri əmtəələrə aiddir?

- göstərilənlərdən heç biri
- ✓ 0-dan böyük, 1-dən kiçik
- 1.0
- 1-dən böyük

- 0-dan kiçik

269. Təklifin qiymət üzrə elastikliyini göstərir:

- təklifə təsir edən qeyri - qiymət amillərinin dəyişməsi zamanı təklifin həcmnin dəyişməsi
- ✓ qiymətin 1% dəyişməsi zamanı təklifin həcmnin nisbi dəyişməsi
- qiymətin artması zamanı təklifin həcmnin artması
- təklifin həcmnin resursların qiymətindən asılılığı
- qiymətin azalması zamanı təklifin həcmnin aşağı düşməsi

270. Sadalananlardan hansı istehsal amilinə aid deyil:

- bütün sadalananlar istehsal amillərinə aiddir
- ✓ əmək məhsuldarlığı
- kapital
- torpaq
- əmək

271. İstehsal amilləri bazarının tərkib hissəsi deyildir:

- dünya bazarı
- ✓ valyuta bazarı
- kapital bazarı
- torpaq bazarı
- əmək bazarı

272. Kartel sövdələşmələrinin bağlanılmasına səbəb olan amillərə nə aid deyil?

- iştirakçıların bağlanılan sövdələşmənin yerinə yetirilmədə hazırlığı
- ✓ sahə firmaların xərclərinin səviyyəsindəki fərqlər;
- sahə məhsuluna daynaqlı tələb;
- sahə firmasının bazar paylarında olan bərabərlik
- sahədə məhdud miqdarda firma;

273. Düzgün olanı göstərin?

- oliqopoliyada lider firma ola bilməz
- ✓ oliqopoliya firmaları davranışın kooperativ strategiyasını seçərsə bazarda tarazlıq inhisar tarazlığına oxşar olur;
- oliqopoliya şəraitində sahədə giriş həddləri inhisarçı rəqabətdə olduğundan aşağıdır;
- təkmil rəqabətlə müqayisədə oliqopoliyada qiymətlər daha aşağıdır;
- oliqopoliyalar yalnız differensial məhsullar buraxır;

274. Kartel yaranması ehtimalı o zaman böyük olar ki, bu zaman:

- bütün göstərilənlər doğrudur
- ✓ firmalar istehsal xərclərinin kəmiyyətinə görə çox az fərqlənirlər
- tələb daha yüksək tempə artır
- bazar elastikliyi daha yüksək olur
- firmaların məhsulları daha çox fərqlənir

275. Bir firmanın istehsal həcmnin digər firmanın istehsal həcmindən funksional asılığını əks etdirən grafik necə adlanır?

- inkişaf traektoriyası;
- ✓ firmanın reaksiya ayrısı
- firmanın təklif ayrısı;
- istehsal funksiyası;
- firmanın tələb ayrısı;

276. Oliqopolikyada firmaların hansı davranış strategiyası növünü onların qarşılıqlı təsir reaksiyası üsulundan asılı olaraq müəyyənləşdirilə?

- rəqabətli və qeyri-rəqabətli;
- ✓ kooperativ və kooperativ olmayan
- xalis və qarışıq
- təkmil və qeyri-təkmil
- açıq və bağlı

277. Differensial olitopoliyaya göstərilən sahələrdən hansı uyğun gəlir?

- təbii qazın hasilatı
- ✓ məişət texnikasının istehsalı
- polat istehsalı
- alyumium istehsalı
- neft hasilatı

278. Xalis oliqopoliyaya gösətilən sahələrdən hansı uyğun gəlir?

- yol texnikasının istehsalı
- ✓ polad istehsalı;
- avtomobil istehsalı;
- kompyuter istehsalı
- məişət texnikasının istehsalı;

279. Oliqopoliyanın təkmil rəqabətdən fərqi ondadır ki;

- onlar arasında əhəmiyyətli fərqlər yoxdur
- ✓ sahəyə daxil olmaq üçün maneələr mövcuddur
- oliqopoliya şəraitində təkmil rəqabətdə olduğundan daha çox məhsul istehsal olunur
- oliqopoliya zamanı daha aşağı qiymətlər müəyyənləşdirilir
- məhsullar differensiallaşdırılmışdır

280. Oliqopolik sahə lider firmanın mövcudluğu ilə səciyyələnərsə, bu zaman;

- autsayder firmalarının qiyməti lider firmanın qiymətlərindən xeyli aşağı olur
- ✓ autsayder firmalar qiymətlərini lider firmanın qiymətlərinə uyğunlaşdırırlar
- sahədə «qiymət müharibəsi» baş verir
- yalnız lider firmanın mənfəəti maksimumlaşır
- autsayder firmalar mənfəət əldə etmir

281. Sahədə fəaliyyət göstərən firmalar hansı rəqabət quruluşunda bir-birindən daha çox asılıdırlar?

- monopsoniya
- ✓ oliqopoliya
- inhisar
- inhisarçı rəqabət
- təkmil rəqabət

282. Sadalanan sahələrdən hansı bir qayda olaraq oliqopolik quruluşa malikdir:

- məişət xidmətləri
- ✓ avtomobil istehsalı
- ticarət
- ayaqqabı istehsalı
- kənd təsərrüfatı

283. İstehsal edilən məhsulun xarakterindən asılı olaraq oliqopolik bazarın hansı növlərini ayırırlar?

- kooperativ və kooperativ olmayan
- ✓ xalis və differensial
- açıq və bağlı
- rəqabətli və rəqabətsiz

- təkmil və qeyri təkmil

284. İnhisarçı rəqabətin üstünlüyü ondadır ki:

- qiymətlər çox aşağı səviyyədə saxlanılır
- ✓ məhsulların müxtəlifliyi istehlakçıların zövqlərini daha yaxşı reallaşdırmağa imkan yaradır
- təkmil rəqabət firmalar arasında qızğın «qiymət müharibələrinə» aparır
- cəmiyyət nöqteyi-nəzərindən resurslardan səmərəli istifadəyə səbəb olur
- bazar nöqteyi-nəzərindən firmalar səmərəli məhsul həcmi istehsal edirlər

285. Hal-hazırkı dövrdə rəqabətin ən geniş yayılmış tipi:

- duopoliya
- ✓ inhisarçı rəqabət
- inhisar
- oliqopoliya
- mükəmməl rəqabət

286. İqtisad elmində inhisarçı rəqabətin araşdırılması nə zaman meydana gəlmişdir?

- XX əsrin 80-ci illərində
- ✓ XX əsrin 30-cu illərində;
- XX əsrin əvvəllərində;
- XX əsrin 50-ci illərində;
- XIX əsrin sonunda ;

287. İnhisarçı rəqabət şəraitində firmanın davranışı üçün səciyyəvi olmayanı göstərin.

- həmişə fərqli məhsullar istehsal edirlər;
- öz məhsullarının reklamına böyük diqqət yetirirlər;
- sahəyə giriş və çıxış kifayət qədər sərbəstdir;
- məhsulun həcmi və qiymətinin maksimum mənfəətin əldə edən səviyyəsini seçirlər;
- ✓ mənfəətin maksimumlaşdırılmasına maraqlı deyillər

288. İnhisarçı rəqabət şəraitində firmanın davranışındakı inhisar elementləri nə ilə əlaqədardır?

- bütün yuxarıda sadalananlar ilə
- ✓ məhsulun differensiasiyası ilə
- sahə həddlərinin olmaması ilə
- sahədə firmaların strateji qarşılıqlı təsiri ilə
- sahədə böyük sayda istehsalçılar ilə

289. İnhisarçı rəqabət hansı bazar strukturlarının cəhətlərini özündə birləşdirir?

- inhisar və oliqopoliya
- ✓ təkmil rəqabət və inhisar
- təkmil inhisar və oliqopsoniya
- oliqopoliya və oliqopsoniya
- monosopiya və oliqopoliya

290. Məhsul differensiasiyası nədir?

- müxtəlif sahələrdə firmanın öz məhsullarının yerləşdirilməsi
- ✓ bazar hökmranlığını möhkəmləndirmək məqsədilə firmanın məhsulunun alıcının gözündə fərqləndirmək
- alınan əmtəənin miqdarından asılı olaraq qiymətlərin dəyişməsi;
- ayrı-ayrı alıcılar kateqoriyasına qiymət imtiyazlarının verilməsi;
- müxtəlif alıcılara müxtəlif əmtəə vahidlərinin müxtəlif qiymətlərlə satılması;

291. İnhisarçı rəqabət nəzəriyyəsini kim yaratmışdır?

- A. Piqu
- ✓ E. Çemberlin
- C. Keyns
- M. Fridman
- A. Marşall

292. Nə inhisarçı rəqabətin əlaməti deyil?

- Sadalananların hamısı inhisarçı rəqabətin əlamətləridir
- ✓ Sahəyə yeni istehsalçıların gəlməsinə yüksək maneələr
- Firmalar differensiasiyalaşmış məhsul istehsal edirlər
- Firmanın təklifi sahənin təklif həcmi ilə müqayisədə cüzidir
- Sahədə çoxlu firma fəaliyyət göstərir

293. İnhisar rəqabəti şəraitində uzunmüddətli dövrdə firmaların davranışı oxşardır:

- sadalanan strukturların heç birində
- ✓ təkmil rəqabətli firmalara
- oliqopolialara
- duopolialara
- monopolialara

294. İnhisar rəqabəti şəraitində qısamüddətli dövrdə firmaların davranışı oxşardır:

- sadalanan strukturların heç biri
- ✓ inhisarlara
- təkmil rəqabətli firmalara
- duopolialara
- oliqopolialara

295. İnhisarçı rəqabət təkmil rəqabətdən onunla fərqlənir ki:

- bütün sadalanan xüsusiyyətlər ilə
- ✓ əmtəələrin müxtəlifliyi mövcud olur
- nəinki bütün sahə, hətta ayrıca firma bazara nisbətən az məhsul çıxarır
- sahədə digər kapitalların gəlməsi üçün maneə yoxdur
- sahə bazarında çoxlu firmalar mövcud olur

296. Əmtəənin tələbinə təsir göstərməyən amilləri göstərin.

- verilmiş əmtəənin əmtəə istehlakçılarının sayı
- ✓ ehtiyatların qiyməti
- istehlakçıların gəlirlərinin kəmiyyəti
- əvəzləyici əmtəələrin qiyməti
- əmtəənin qiyməti

297. Əgər benzinin qiymətin artması baş verərsə, onda:

- heç nə baş verməz
- ✓ avtomobillərə tələb azalacaq
- benzinə tələb artacaq
- avtomobillərə tələb artacaq
- avtomobilin qiyməti artacaq

298. Təklifi formalaşdıran amillərə aid deyildir:

- bütün sadalananlar aiddir
- ✓ əhalinin yığımları
- əmtəə ehtiyatları
- idxalın həcmi

- istehsalın əmtəə məhsulu

299. İstehlakçıların vahid zaman ərzində cari qiymətlər üzrə almağa hazır olduqları nemətlərin maksimal miqdarı belə adlanır:

- tələbat
- təklifin strukturu
- tələbin strukturu
- ✓ tələbin həcmi
- təklifin həcmi

300. Kartel nədir?

- ✓ qiymətlər üzərində nəzarət məqsədilə istehsal həcmnin məhdudluğu üzrə sazişə gəlmiş firmalar qrupu
- bir neçə iri firmanın fəaliyyət göstərdiyi bazar tipi
- xeyli firmaların fəaliyyət göstərdiyi bazarın növü
- eyni əmtəələr istehsal edən iki rəqib firmanın fəaliyyət göstərdiyi bazar quruluşu
- müxtəlif əmtəələr sataraq rəqabət aparan firmaların fəaliyyət göstərdiyi bazar quruluşu

301. Oyunlar nəzəriyyəsi kim tərəfindən işlənib hazırlanmışdı?

- D.Robinson, E.Çemberlin
- ✓ D.Neyman, O.Morgenştern
- A.Smit, D.Rikardo
- V.Pareto, L.Valras
- K.Marks, F.Engels

302. Firmanın davranış strategiyası - budur

- bütün göstərilənlər
- ✓ rəqiblərin davranışını nəzərə almaqla qərarların qəbul edilməsi;
- firmanın mənfəətinin bölgüsü;
- dəyişməyən qiymət siyasətinin aparılması;
- bazarın payının saxlanılmasına cəht edilməsi;

303. Firma hansı bazar quruluşu şəraitində daha çox başqa firmaların davranışını nəzərə almalıdır:

- monopsoniya
- ✓ oliqopoliya
- inhisar rəqabəti
- inhisar
- təkmil rəqabət

304. Qiymətdə liderlik modeli nə üçün xarakterikdir:

- monopsoniyalar
- ✓ oliqopoliyaya
- inhisarçı rəqabətə
- təkmil rəqabətə
- inhisara

305. «Oliqopoliya» məfhumunu ilk dəfə kim işlətməmişdir:

- Con Qelbreyt
- ✓ Edvard Çemberlin
- Oqyusten Kurno
- Cohan Robinson
- Karl Marks

306. Duopoliya aşağıdakıların hansının növüdür?

- sadalanan halların heç birinin
- ✓ oliqopoliya
- təkmil rəqabət
- inhisarçı rəqabət
- inhisar

307. Firmalar arasında saziş hansı bazar quruluşunda geniş yayılmış haldır?

- bütün sadalanan hallarda
- ✓ oliqopoliya
- təkmil rəqabət
- inhisarçı rəqabət
- inhisar

308. Oliqopoliya – bu:

- qiymət diskriminasiyası həyata keçirən firma
- ✓ bir neçə iri firmanın fəaliyyət göstərdiyi baza tipi
- qiymətlərə nəzarət məqsədilə istehsalın məhdudluğu haqqında müqavilə bağlamış firmalar qrupu
- bazarlarda qiymət artıran və azaldan firma
- müxtəlif əmtəələr istehsal edərək rəqabət aparan çoxlu firmaların bazarı

309. Eyni əmtəə istehsal edən yalnız iki satıcı rəqib olduğu bazar quruluşu modeli - bu:

- təkmil rəqabət
- ✓ duopoliya
- oliqopoliya
- inhisarçı rəqabət
- inhisar

310. Deyilənlərdən hansı doğru deyil?

- İnhisarçı rəqabət zamanı resursların səmərəli bölgüsünə çatılmır
- ✓ İnhisarçı rəqabət zamanı istehsal səmərəliliyinə çatılır
- Duopoliya – oliqopoliyanın formasıdır
- İnhisarçı rəqabət şəraitində firmanın uzunmüddətli dövrdə davranışı təkmil rəqabətli firmanın davranışı ilə eynidir
- İnhisarçı rəqabət şəraitində firmanın qısamüddətli dövrdə davranışı inhisarın davranışı ilə eynidir

311. İnhisarçı rəqabət şəraitində fəaliyyət göstərən firmalar üçün əsas rəqabət obyekti:

- firmanın reklam kompaniyaları
- ✓ bazar payı və satışın həcmi
- əmtəənin keyfiyyəti və onun qiyməti
- satışın həcmi və əmtəənin keyfiyyəti
- əmtəənin qiyməti və bazar payı

312. Reklam üçün yüksək xərclər hansı rəqabət quruluşuna xasdır?

- duopoloya
- ✓ inhisarçı rəqabət
- oliqopoliya
- inhisar
- təkmil rəqabət

313. Bu hallardan hansı inhisarçı rəqabətə uyğundur?

- çoxlu miqdarda fermerlər bazarda eyni qiymətlə kartof təklif edirlər
- şəhərdə bir neçə super-marketlər
- bazarda telekommunikasiya xidmətləri göstərən vahid firma fəaliyyət göstərir
- ✓ bazarda çoxlu miqdarda satıcılar nisbətən oxşar qiymətlərlə firma ayaqqabı təklif edirlər

- avtomobil şinləri bazarında bir neçə iri firma fəaliyyət göstərir

314. Müxtəlif məhsullar istehsal edərək rəqabət aparan çoxlu firmaların olduğu bazar quruluşu - bu:

- duopoliya
- ✓ inhisarçı rəqabət
- oliqopoliya
- təkmil rəqabət
- inhisar

315. Təkmil və inhisarçı rəqabət bazarlarının ümumi cəhəti:

- təkmil və inhisar rəqabəti üçün sadalananlar arasında ümumi cəhət yoxdur
- ✓ bazarda çoxlu alıcılar və satıcılar fəaliyyət göstərir
- firma məhsuluna tələb qrafiki üfüqi xətt formasındadır
- eyni təbiətli əmtəələr istehsal edirlər
- müxtəlif əmtəələr istehsal edir

316. İnsanların fəaliyyətinin tənzimlənməsinin iqtisadi tədbirlərinə aid olmayanı göstərin

- mənfəət norması hədlərinin təyin edilməsi
- ✓ bazarların bölünməsi haqqında razılaşmaların qadağan edilməsi
- məhsullara vergi qoyma
- yüksək gəlirlərə vergi qoyma
- tavan qiymətlərinin müəyyənləşdirilməsi

317. Deyilənlərdən hansı doğrudur?

- İnhisarçı qiymət adətən inhisarçı firmanın son hədd gəlirindən aşağı olur
- ✓ İnhisar şəraitində istehsal səmərəliliyinə çatılmaz
- Təbii inhisarların dövlət tərəfindən tənzimlənməsinə ehtiyacı yoxdur
- İnhisar zərər çəkə bilməz
- İnhisar şəraitində ictimai səmərəliliyə çatılır

318. Deyilənlərdən hansı doğru deyil?

- İnhisarçı firma öz mənfəətini maksimallaşdırmağa çalışır
- ✓ İnhisar şəraitində resurslar səmərəli bölünür
- İnhisarçı firmanın tələb əyrisi mənfəət mailikli olur
- İnhisar şəraitində «firma» və «sahə» anlayışları eynidir
- İnhisarçı firmanın tələb əyrisi son hədd gəliri əyrisindən yuxarıda yerləşir

319. İnhisarçı firmanın təklif əyrisi hansı şəkildə olur?

- şaquli əyrisi
- ✓ inhisarçı firmanın öz təklif əyrisi yoxdur
- enən əyri
- üfüqi xətt
- yüksələn əyri

320. Aşağıda göstərilənlərdən hansı düzgün deyil:

- inhisarlar öz əmtəə istehsalına can atır və qiymət təyin etmək istəyirlər
- ✓ inhisar həmişə mənfəət əldə edir.
- eyni əmtəənin müxtəlif qiymətlərlə satışı qiymət diskriminasiyası adlanır
- inhisar şəraitində firma və sahə anlayışı eynidir
- inhisarlar üçün qısamüddətli və uzunmüddətli dövrlər arasında heç bir fərq yoxdur

321. Hansı deyim doğru deyil?

- Rəqabət mahiyyət etibarilə mütərəqqidir
- ✓ İnhisar heç vaxt qiyməti endirmir
- İnhisar alıcının seçim azadlığını məhdudlaşdırır
- Oligopoliya qeyri-təkmil rəqabət növüdür
- Təkmil rəqabət qeyri-təkmildən daha səmərəlidir

322. Deyilənlərdən hansı inhisarın rəqabət mübarizəsi aparmaq metodlarına aid deyil?

- Rəqibləri işçi götürmək imkanından məhrum etmək üçün həmkarlar ittifaqları ilə razılaşmaq
- ✓ Sadalananların hamısı aiddir
- Rəqibləri hazır məhsullarını satmaq imkanından məhrum etmək
- Rəqibləri xammal və material almaq imkanından məhrum etmək
- Planlı şəkildə qiymətlərin aşağı salınması

323. Hansı sahədə inhisar ictimai mənafeələrə cavab verə bilməz?

- qaz təchizatı
- ✓ yeyinti sənayesində
- poçt rabitəsi
- su təchizatı
- enerji təchizatı

324. Təbii inhisara misal ola bilər:

- bütün göstərilən nümunələr təbii inhisara uyğundur
- ✓ şəhər metropoliteni
- OPEK təşkilatı
- "Respublika" Bankı
- IBM şirkəti

325. İnhisarçı firmanın davranışı üçün səciyyəvi olan:

- inhisar mənfəətin maksimumlaşdırılmasında maraqlı deyil
- ✓ inhisar maksimum mənfəəti təmin edən qiymət və istehsal həcmi seçir
- inhisar həmişə istehsal xəclərinin minimum səviyyəyə qədər azaltmağa çalışır
- inhisar həmişə yalnız istehsal həcmi seçir və qiymətə təsir edə bilmir
- inhisar həmişə differensiallaşdırılmış məhsul buraxır

326. İnhisarçı rəqabət şəraitində səmərəlilik itkisi nə ilə kompensasiya edilir?

- resursların daha optiməl istifadə edilməsilə;
- daha aşağı qiymətlərlə;
- ✓ istehlakçı seçimi imkanlarının genişlənməsilə;
- böyük istehsal həcmilərlə;
- heç nə ilə kompensasiya edilmir

327. İnhisarçı rəqabətin səmərəsizliyi nədə təzahür edir?

- istehsal gücləri tam istifadə edilmir;
- ✓ bütün göstərilənlərdə
- əmtələr yüksək qiymətlərlə satılır;
- resursalar optimal üsulla bölüşdürülmür;
- əmtələr az miqdarda buraxılır;

328. Əgər sahədə firmaların sayı artarsa, inhisarçı rəqabət bazarında firmanın vəziyyətində nə dəyişiklik baş verər?

- göstərilənlərin heç biri baş verməz
- ✓ bütün göstərilənlər baş verər;
- onun məhsuluna tələbin elastikliyi yüksələr;
- onun məhsuluna tələb azalar;

- firmanın bazar payı azalar;

329. İnhisarçı rəqabət şəraitində firmanın davranışındakı rəqabət elementləri nə ilə əlaqədardır?

- bütün yuxarıda göstərilənlər ilə
- ✓ sahədə istehsalçıların sayının çox olması ilə;
- məhsulun differsiyası ilə;
- sahədə firmanın strateji qarşılıqlı təsiri ilə;
- sahədə istehsalçıların sayının az olması ilə;

330. Hansı halda inhisarçı rəqabətli firma istehsalı dayandırılmalıdır?

- firma heç bir halda istehsalı dayandırmamalıdır
- ✓ əgər onun məhsulunun qiyməti orta dəyişən xərcləri ödəmir;
- əgər onun məhsulunun qiyməti orta xərcləri ödəmir;
- əgər məhsulun qiyməti son hədd xərclərindən yüksəkdir;
- əgər son hədd gəliri son hədd xərclərinə bəbədir;

331. Qeyri-təkmil rəqabət şəraitində istehsal səmərəliliyinə çatılmaz, çünki:

- əmtəə alıcısının miqdarı məhduddur
- ✓ firmalar qiymətləri qaldırır və əmtəə istehsalı həcmi azaldırlar
- sahədə məhdud sayda istehsalçı fəaliyyət göstərir
- qiymət diskriminasiyası mövcuddur
- firmalar differensiasiya edilmiş məhsullar istehsal edirlər

332. İnhisarçı rəqabət şəraitində fəaliyyət göstərən firmalar qısamüddətli dövrdə iqtisadi mənfəət əldə edərlərsə, bu o deməkdir ki, uzunmüddətli dövrdə:

- bazarda firmaların sayı azalacaq
- ✓ bazarda firmaların sayı artacaq
- firmalar daha aşağı son hədd xərcləri ilə istehsal edəcəklər
- bazarda əmtəələrin qıtlığı yaranacaq
- onların əldə etdiyi iqtisadi mənfəət artacaq

333. İnhisarçı rəqabətin inhisarla oxşarlığı ondadır ki;

- sahədə iri firmalar fəaliyyət göstərir
- ✓ firmalar bazar hökmüranlığına malikdirlər
- əmtəələrə tələbin mütləq elastikliyi mövcuddur
- firmalar sahəyə tam nəzarətedirlər
- firmalar iqtisadi mənfəət əldə edirlər

334. Firma əmtəələrinin differensiallaşdırmasını həyata keçirir ki;

- istehlakçıların tələbatları daha dolğun ödənilsin
- ✓ öz mənfəətini artırsın
- rəqabətin tələblərinə uyğunlaşsın
- dünya standartlarının tələblərinə uyğunlaşsın
- istehlakçılara əmtəələrin seçimi imkanlarını asanlaşdırsın

335. Əmtəələrin differensiallaşdırılması nəyi nəzərdə tutur?

- doğru cavab yoxdur
- ✓ rəqabət əmtəələrinin sırasında firmanın öz əmtəəsini fərqləndirməsi
- firmanın istehsal məhsulun istehlak kefiyyətlərinin yüksəldilməsinə çalışması
- firmanın istehsal etdiyi məhsulların keçidinin genişləndirilməsi
- firmanın istehsal etdiyi əmtəənin konstruksiyasında dəyişiklik edilməsi

336. Hansı rəqabət strukturu şəraitində firma uzunmüddətli dövrdə iqtisadi mənfəət əldə edir?

- Oliqopsoniya
- ✓ İnhisar
- İnhisarçı rəqabət
- Oliqopoliya
- Təkmil rəqabət

337. İnhisarçı firma qiymət diskriminasiyası həyata keçirərsə:

- doğru cavab yoxdur
- ✓ firmanın gəliri vahid qiymətə satıldığından çox olar
- topdansatış alıqları üstünlük əldə edə bilər
- onun istehsalının həcmi azalar
- bazarda əmtəə qıtlığı yaranar

338. Təbii inhisar üçün xarakterik deyil:

- bütün sadalananlar təbii inhisarlar üçün xarakterikdir
- ✓ onun məhsuluna aşağı tələb
- yüksək sabit xərclər
- aşağı son hədd xərcləri
- yüksək ilkin kapital qoyuluşu

339. Əgər əmtəələr bir neçə firma tərəfindən istehsal olunursa, hansı şəraitdə inhisar onlardan daha aşağı xərclərlə istehsal edə biləcək?

- oliqopoliya
- ✓ təbii inhisar
- duopoliya
- monopsopiya
- sadə inhisar

340. İnhisarın mənfi xüsusiyyətlərinə aid deyil:

- gəlirlərin qeyri-bərabərliyinin artması
- resur bölgüsünün qeyri-səmərəliliyi
- xammalın qiymətinin aşağı salınması
- ✓ sadalananların hamısı inhisarların mənfi xüsusiyyətləridir
- məhsulun qiymətinin artırılması

341. Qapalı inhisar tipinə aiddir:

- düzqün cavab yoxdur
- əhəmiyyətli dərəcədə müsbət miqyas effekti mövcuddur;
- firma məhsulu minimal qiymətlə satır;
- firma çox aşağı istehsal xərcləri ilə məhsul istehsal edir;
- ✓ firma məhsul satışı üzrə müstəsna hüquqa malikdir;

342. Yeni firmaların sahəyə daxil oşlması üçün maneələrə aiddir:

- firmaların razılaşdırılmış qiymət siyasəti yeritməsi
- tanınmış ticarət nişanları
- miqyas effekti
- ✓ bütün göstərilənlər
- patentlər

343. Müasir antiinhisar tənzimlənməsinin əsas obyektlərinə aiddir:

- qiymətləri saxlamaq məqsədilə ticarətin məhdudiyyətləri
- qiymətlərlə bağlı sövdələşmələr
- firmaların qovuşması

- ✓ bütün sadalananlar
- bazarın inhisarlaşması

344. Inhisarın forması deyildir:

- sindikat
- trest
- konsern
- ✓ səhmdar cəmiyyəti
- sadalananlardan heç biri

345. İnhisarçı sahəyə digər firmaların girməsi yolundakı baryerlərə aid deyil:

- ✓ firmanın istehsal etdiyi əmtəəyə tələbin yüksək elastikliyi
- bu fəaliyyət növünü yalnız bir firmaya icazə verən dövlət lisenziyaları
- bütün sadalananlar sahəyə daxil olmaq üçün baryerdir
- nadir xammal resursuna sahib olmaq
- bu əmtəənin istehsalına müstəsna hüquqları firmaya verən patentlər

346. Antiinhisar qanunvericiliyinin başlıca məqsədi:

- kiçik biznesə yardım etməkdir
- aşağı qiymətlərin təyin edilməsidir
- büdcəyə vergi daxilolmalarını artırmaqdır
- ✓ bazarda rəqabət şərtlərini saxlamaqdır
- istehlakçıların hüquqlarını qorumaqdır

347. İnhisar şəraitində qiymətlərin artması bu səbəbdən saxlanılır:

- inhisar şəraitində qiymətlərin artması heç nə ilə məhdudlanmamışdır
- resurslara qiymətlərin artması
- qiymət diskriminasiyası
- əmtəələrin defisiti
- ✓ alıcılıq qabiliyyətinin məhdudluğu

348. İnhisarın səciyyəvi xüsusiyyətlərinə aid deyildir?

- digər firmaların bazara girişinə mane olmaq imkanlarının olması
- inhisar mənfəətini mənimsəmək
- bazar qiymətinə təsir göstərmək imkanı
- ✓ bütün resursların tam mobilliyi
- istehsalın əksər hissəsinin bir firmada təmərküzləşməsi

349. Qiymət diskriminasiyası, bu:

- daha keyfiyyətli əmtəəyə qiymət artımıdır
- qiymətlərin daimi artımı
- ✓ eyni məhsulun müxtəlif qiymətlərlə müxtəlif alıcılara satışdır
- işçiyə onun milliyyətindən və cinsindən asılı olaraq əməkhaqqının müxtəlifliyi
- istehlak əmtəələrinə yüksək qiymətin təyin edilməsi